

Pravidla jednání
z e
Setninového řádu

c. k. rakouské armády

v otázkách a odpovědích

pro

vojíny, svobodníky, bubeníky
a kaprály;

poté krátká příloha o harcovnictví,
předních strážích a hlídkování. S popisem
součástí pěchotní palné zbraně a přílohou
nejpotřebnějších listin.

Znojmo,
Siedlerovým písmem

© 2004–2005 Klub vojenské historie Nový Jičín

§. I.

Pravidla jednání
pro prosté [vojíny].

1.

Otázka. Které zákony platí pro vojáka?

Odpověď. Vojenský zákoník.

2. Je povinen jej dodržovat?

Ano.

3. Co jej zavazuje k této povinnosti?

Slavnostně složená přísaha.

4. Co je vznešeným cílem jeho bytí?

Ochrana veřejné bezpečnosti zvenčí a zevnitř.

5. Co se rozumí bezpečností zvenčí?

Chránit stát, kterému slouží, a kterému přísahal, před vnějším nepřítelem.

6. Co je bezpečnost zevnitř?

Udržování pořádku a klidu, a tedy bezpečnosti státu.

7. Co je první ctností vojáka?

Láska k Bohu a jeho panovníkovi.

8. V čem spočívá druhá ctnost s ohledem na jeho chování, ze kterého vychází jeho blaho?

V mravném způsobu života.

9. Jaké by měl mít vlastnosti voják ve službě?

Všeobecnou zručnost, poslušnost, věrnost, ostražitost a stálost při plnění svých povinností.

10. Především jaké vlastnosti, které tvoří jeho vojenskou ctnost, by měl mít voják před nepřítelem?

Srdnatost a chrabrost před nepřítelem.

11. Kým musí být válečník jedním slovem?

Čestným mužem.

12. Čím je voják povinován svému panovníkovi?
Vše, co slouží ku prospěchu panovníka, musí upřednostnit, a vše, co by bylo ke škodě jeho panovníka, ze všech sil odvrátit.
13. Co dělat s takovým [vojákem], o němž je pevně přesvědčen, že smýšlí zle vůči panovníkovi?
Tohoto nahlásit.
14. Má bez rozdílu stavu nahlásit každého, kdo ve službě činí nebezpečně?
Ano, bez rozdílu, byť by tento byl vojenského nebo civilního, vyšší nebo nižší hodnosti.
15. Kdo se tím zejména rozumí?
Zrádci, špióni, spiklenci atd.
16. Smí voják páchat škody či dopustit páchání škod na majetku všeobecně?
Ne, měl by se toho naopak vyvarovat, přičemž sám z vlastní vůle by toho neměl připustit, vyjma neštěstí, proto musí při kouření tabáku obzvláště opatrně zacházet se světlem a ohněm.
17. Čím je pravověrný válečník povinován svému stavu?
Skutečnou oddaností.

18. Na co musí zaměřovat svou pozornost?
Na vzdělávání a válečná cvičení, jejichž prostřednictvím se stane dokonalým vojákem.
19. Je čtení a psaní pro vojáka užitečné?
Ano.
20. Proč?
Protože je pak schopen psát rozkazy, vypracovávat hlášení a zastat další služební písemnosti, které mu poskytují významnou výhodu k budoucímu povýšení.
21. Pokud je mu k dohledu a prvotní výchově svěřen rekrut, jak má s ním nakládat?
S láskou a trpělivostí.
22. Jak má chápat tuto důvěru, kterou v něj vložili jeho nadřízení?
Jako poctu.
23. Co musí být pohnutkou pro veškeré jeho konání a co mu zajišťuje cestu ke slávě, uznání a odměně?
Ctižádost.
24. K čemu dalšímu jej vede ctižádost?
K úsilí rozvíjet své schopnosti, dovednosti, um a povolání ku prospěchu služby.
25. Kterak má nahlížet na rozkazy, které obdrží ve službě od svých nadřízených?
Každý rozkaz musí mu být svatým.

26. Je povinen vykonat každý rozkaz bez prodlení?

Ano.

27. Jaké případy představují výjimku?

Rozkazy, které se obzvláště protiví věrnosti, kterou odprísáhnul, a které zjevně směřují k újmě posláni.

28. Co je podřízený povinen v tomto případě učinit?

Na takto nevěrohodného nadřízeného upozornit a kdyby se tento chystal k útěku, pevně jej zadržet.

29. Je mimo tyto případy povinen dodržet bezpodmínečnou poslušnost, když se mu zdá rozkaz těžký a nespravedlivý?

Ano.

30. Co je mu po vykonání takových rozkazů umožněno udělat, nejsou-li jeho přiměřené námítky přijaty?

Předložit svou stížnost podle služebního řádu.

31. Na koho se má voják obrátit, chtěl-li by o něco požádat, něco ohlásit, přinést nebo měl-li by stížnost?

Na svého nadřízeného kaprála a kaprála dne.

32. Když někam jde nebo se vrací, u koho se musí hlásit?

U kaprála čety a také u kaprála dne.

33. Pokud ale kaprál nemůže jeho žádosti vyhovět, co dělat potom?

Podání bude postupně předloženo setníkovi.

34. Když mu setník odepře zadostiučinění, jak se má chovat?

Hlásit se dále až na velitelství pluku.

35. Co si má přitom rozmyslet?

Zda své vyšší nadřízené neobtěžuje svévolně a bez patřičných důvodů a přijme bez zášti na místě předložené vysvětlení nebo jemu danou odpověď.

36. Čeho se má obávat, pokud by svou stížnost vznášel opakovaně bez odstatnění?

Že bude potrestán.

37. Pokud by chtělo něco přednést více mužů, jak se mají chovat?

Jen dva muži jménem ostatních mohou postupně přednést žádost.

38. Co se má dělat v případech dlouhého nedostatku chleba, platu nebo výstroje, kterému se nelze vyhnout?

Voják nesmí ihned pociťovat rozmrzelost, dávat ji najevo, nýbrž uklidnit se přesvědčením, že za čas tato nouze pomine a platby mu budou dorovnány.

39. Proč se nesmí v případech tohoto druhu vyjadřovat mrzutost?

Protože válečník je zavázán vedle dobrého snášet pro stát i zlé.

40. Čím se liší vzdělaný voják od hrubého sedláka?
Volným nenuceným slušným chováním.

41. Jak se má chovat ke každému kamarádovi od jakéhokoli jiného druhu vojska či spojenecké moci?
Musí s nimi žít v jednotě.

42. Jak se má chovat vůči obyvatelům země?
Úslužně a vstřícně.

43. Jak k cizincům?
Zdvořile a každý projeví patřičný respekt.

44. Co si musí voják pečlivě udržovat vůči svým nadřízeným?
Plnou důvěru.

45. Jak má pohlížet na své nadřízené?
Jako na své dobromyslné učitele, vůdce a představené.

46. Čím je jim z této podstaty povinen?
Vysoce si jich vážit a ctít je.

47. Smí o nich mluvit špatně či přímo proti nim reptat?

Ne! Byl by to nevděk vůči těm, kteří to s ním myslí dozajista dobře.

48. Jak má přijímat jejich poučení a vyložení?
Měl by tyto mít dobře na mysli.

49. Je povinen přijmout udělené vězení?
Se vši odevzdaností.

50. Kdy má uvězněný voják poslat prosbu a prostřednictvím koho?

Během 24 hodin skrze dva kamarády.

51. Co má dělat po uděleném trestu a propuštění z vězení?

Sobě samému za trest poděkovat.

52. Jak má vojín oslovovat každého vyššího od kaprála vzhůru?

Vykáním, jemuž předradí slovo „pane“ a hodnost.

53. Jak má oslovovat každého kadeta?
Také vykáním.

54. Koho především se musí naučit poznávat?

Velící generály, generály divize a brigády, poté všechny štábní a vyšší důstojníky pluku, podobně jako ty od setniny.

55. Je voják povinen prokazovat svým nadřízeným patřičně velkou vážnost a úctu jen ve službě?

Nejen ve službě, nýbrž i v jejich nepřítomnosti a sám jim má v nejdůvěrnějším okolí prokazovat patřičnou vážnost a úctu.

56. Je tímto povinen jen vůči svým vlastním nadřízeným u pluku?

Ne! nýbrž všem představeným ze všech pluků, sborů a druhů vojska náleží patřičná úcta a samozřejmá přednost.

57. Když se muž nachází před domem nebo pod branou a spatří představeného, co má udělat?

Nesmí se schovávat, nýbrž volně předstoupit a ukázat se v mužném postoji.

58. Co udělá muž, potká-li představeného?

Postaví se k tomuto čelem, slušně sejme klobouk či táborovou čepici levou rukou nebo se jí dotkne helmy či čáka.

59. Jak se má zachovat, nese-li něco v jedné ruce a druhou má volnou?

Nestaví se čelem, nýbrž sejme klobouk nebo se volnou rukou dotkne štítku pokrývky hlavy a projde slušně okolo.

60. Co ale když nese něco v obou rukách?

Pak projde jen kolem a dívá se představenému do obličeje.

61. Jak se má zachovat jednotlivec, když nese zbraň a potká představeného?

Postaví s čelem a zbraň přitáhne k sobě.

62. Komu vlastně náleží pozdrav?

Jen důstojníkům a těm, kdož nesou důstojnické odznaky, a jen těm v krátké vzdálenosti.

63. Smí muž salutovat v řadě nebo v zástupu?

Ne!

64. Jak se zdraví stráž?

Stejným způsobem, ale nestaví se k ní čelem.

65. Smí být voják ve službě nebo mimo ni opilý?

Ne!

66. Čeho se má svědomitě vystříhat?

Hraní o peníze, prostopášných osob ženského pohlaví a zkažené společnosti.

67. K čemu jej vedou tyto neřesti?

K zanedbávání povinností, vyčerpávají jeho příjem, okrádají jej o čest a zdraví, svádějí k různým dalším zločinům a vrhají jej do neštěstí.

68. Je muž povinen vyjít se svým platem?

Ano.

69. Co si má z něj hradit?

Denní stravu, poplatky za praní a všechny výdaje spojené s čistotou.

70. Má dovoleno mu vypůjčovat si nebo někomu půjčit?

Ani jedno ani druhé.

71. Smí peníze svěřené mu na stravu zpronevěřit?
Ne! pod nejtěžším trestem.
72. Náleží mu vystříhat se každé příležitosti k prostopášnostem?
Ano.
73. Proč?
Protože na tom závisí jeho dobro.
74. Komu je voják odpovědný za udržování svého zdraví?
Sobě samému, svému panovníkovi a státu, který o něj pečuje.
75. Jakými prostředky se udržuje zdraví?
Čistotou a zdrženlivostí od všech chorob.
76. Co náleží k jeho osobní čistotě?
Denně, a zvláště ráno, by si měl opláchnout ústa a oči čerstvou vodou, učesat vlasy, umývat si ruce a často také nohy, stříhat nehty, zastříhovat vousy a nejméně jednou týdně vyměnit prádlo.
77. Je v létě nutné koupání?
Ano! pouze je-li muž, který se jde koupat, rozpálený, musí se zchladit.
78. Smí se jít koupat do jakékoli vody?
Ne! pouze do takové, která je mu určena nadřízeným.

79. Je mu dovoleno koupat samotnému, bez nahlášení?
Ne! to se musí dít ve společnosti více mužů pod dohledem nadřízeného.
80. V jakém stavu musí být voda a půda, kde se bude koupat?
Půda musí být písčítá, pevná, bez bahna a bez nebezpečných prohlubní.
81. Smí se i nejlepší plavec vydat za stanovenou hranici?
Nikdy, zejména v neznámém proudu.
82. Může si muž lehnout za horka v létě na slunce s obnaženou hlavou?
Ne! kvůli úpalu.
83. Na co musí muž dbát, pokud je silně rozehřátý?
Nesmí se náhle zchladit a okamžitě hasit svou žízeň.
84. Jak se má muž chovat za velkého mrazu, pokud má vstoupit do teplé místnosti?
Měl by si nejprve odpočinout v nevytopené světnici a své nejvíce promrzlé údy oživit třením sněhem nebo studenou vodou.
85. A když poté vstoupí do místnosti, smí se hned přiblížit ke kamnům?
Ne!
86. Co patří obecně ke zdraví v kasárnách a kvartýrech?
Celková čistotnost.

87. Z čeho se skládá čistotnost v kasárnách a kvartýrech?

Denně ze zametání prachu a pavučin, na jehož konci se musí čela postelí častěji od-táhnout od zdi, denně z obracení slamníků, častého větrání povlečení, vyklepávání houní a dek, stoly a lavice je třeba umývat alespoň jednou týdně.

88. Nemají se čas od času světnice vykourit a osvěžit?

Ano, jalovcem nebo octovou párou.

89. Jakým způsobem se odstraní z místnosti zkaže-ný vzduch?

Když se ponechají okna a dveře v létě často a v zimě občas otevřená.

90. Je v místnostech dovoleno umývat se nebo vě-šet mokré prádlo?

Obojí se nesmí strpět.

91. Jakých potravin se musí voják vyvarovat?

Nečistého ovoce, zapáchajícího masa, ryb, nedopečeného nebo teplého chleba atd.

92. Smí se vařit v měděném nádobí, které není po-cínováno?

Ne!

93. Je dovoleno uchovávat v měděném pocínova-ném nádobí naoctované nebo nasolené věci?

Ne!

94. Je vhodné, aby se muž stýkal s jiným, který má vyzážku?

Ne!

95. Co se má v takovém případě dělat?

Musí se izolovat.

96. A pokud okolnosti nedovolují izolovat jej, co se pak má dělat?

Lidé se mu musí se vši obezřetností vyhý-bat, aby se nenakazili.

97. Čím je muž povinen, pokud onemocní?

Musí to na místě hlásit.

98. Smí svou nemoc ze strachu z nemocnice tajit?

Ne!

99. Proč ne?

Protože nemoc se vyléčí, často jen malič-kostí, hned při svém vzniku.

100. Na co má pomyslet, co se týče nemocnice?

Že nemocnice je místo, které je určeno péčí panovníka k jeho uzdravení, a které je vyba-veno všemi potřebnými lékaři, léky a stravou, stejně jako vším možným pohodlím a péčí.

101. Pokud se mu tam něčeho nedostává, jak se má zachovat?

Při denních vizitách má dostatečnou příle-žitost stěžovat si.

102. O co musí voják neustále starat?

Že jeho zbraně, munice a výstroj musí být pořád udržovány v nejlepším stavu.

103. Smí něco z toho půjčovat, zastavovat nebo dokonce prodávat?

Ne, nýbrž musí vše udržovat v pořádku tak, aby to mohl v kteroukoli hodinu, ve dne či v noci použít a vyrazit.

104. Co je povinen udělat, pokud najde na své výstroji špinavou skvrnu, něco roztrženého nebo odpáraného?

Roztržené a odpárané si musí sám zašít, větší poškození ale nahlásit, a skvrny vyčistit.

105. Jak má být voják celkově oblečen?

Neustále pečlivě a čistě a podle předpisu.

106. Smí se výstroj ošetřovat ostrým kartáčem?

Ne.

107. Jak se má také při tomto postupovat?

Kusy, které to vyžadují, se musí čistit jíly a křídou.

108. Jak má voják udržovat v pořádku své boty?

Musí se denně měnit, udržovat čisté a často promazávat tukem; v žádném případě ale ne takovým materiálem, který poškozují kůži tak, že popraská a nebo se poničí.

109. Jak má voják udržovat v čistotě železné věci?

Musí být pořád bez rzi, čištěné dobrou okují.

110. Jak se má pečovat o mosaz?

Leštídem.

111. Jak se má čistit kotle a kastroly?

Popelem.

112. Smí se ocílka otírat okují?

Ne, nýbrž se má jen občas uvnitř otřít pemzou a očistit.

113. V jakém stavu má být palná zbraň celkově uvnitř i vně, zvláště zátravka?

Stále čistá a nerezavá.

114. Jak se má čistit hlaveň?

Po své délce.

115. Je dovoleno leštit hlaveň nabíjákem?

Ne, protože to je velmi škodlivé.

116. Aby zůstaly díly zámku pohyblivé a nerezavé, jak se mají ošetřovat?

Musí se často mazat olejem na dřevo, stejně jako všechny šrouby ve svých vývrtech, také samotná pažba.

117. Co se má udělat, když se olej vstřebá?

Poté se vše dočista otře.

118. Proč se nesmí pažba oškrabávat nebo ořezávat u objímek?

Aby díly [zbraně] nebyly uvolněné.

119. Smí muž sám o sobě zbraň rozebrat či vyjímat dnový šroub?

Ne! toto se musí dít pod dohledem.

120. Z jakého důvodu si muž nesmí při čištění sedat na hlaveň?

Aby ji nepoškodil.

121. Smí se zaměňovat šrouby?

Nikdy.

122. Mají být zadní šrouby zámku silně dotaženy?

Ne.

123. Proč ne?

Aby nesvíraly kohout.

124. Jaké škody to způsobuje?

Kohout je těsný a při uvolnění ztrácí rychlost.

125. Jak široký musí být kámen?

Ne širší než ocílka.

126. Čím musí být obalen křesací kámen a jak daleko?

Olovem a osazení musí sahat toliko po okraj čelisti kohoutu.

127. Jak musí být kámen našroubován?

Rovně a tak, aby se nedotýkal ocílky.

128. Když se zbraň odpálí, jak má dopadnout kámen?

Doprostřed ocílky.

129. A proč?

Protože oheň dopadne koncentrovaně na zápalnou směs.

130. Co má muž udělat se zbraní po každém jejím použití?

Má ji dočista otřít hadříkem a okamžitě hlásit závady.

131. Jaké příslušenství ke zbrani musí mít muž dále v zásobě?

Několik dobrých, olovem obalených křesacích kamenů, čistící jehlu a vytahovák kulí.

132. Když je třeba předělat poškozené patrony, jakým způsobem se to dělá?

Podle přípravku s kvalitním proužkovaným papírem, tak jak byly původně.

133. Jaké by měl mít vlastně voják znalosti o svých zbraních?

Měl by dokonale znát jednotlivosti jejich dílů, způsob jejich rozebírání a opětovného skládání a pak také účel a funkci každého dílu.

134. Má se voják ve všech možných případech, které vyžadují nejlepší službu, ochotně hlásit, i když mu nejsou účely a záměry rozkazu známé?

Ano, zajisté, ochotně a poslušně.

135. Je také nutné, aby dobře znal a rozuměl svému počínání?

Ano.

136. Pokud je voják předvolán k výslechu, stannému soudu nebo válečnému soudu, jak se má k němu dostavit?

V určený čas a celkově dobře ustrojen.

137. Jak se má přitom chovat?

Musí vše poslouchat s náležitou pozorností.

138. Proč?

Abyste zaznamenal každé zmýlení, každé nedorozumění nebo protimluv a podat skutečně pravdivé vysvětlení.

139. Co by si měl opatřit k válečnému soudu?

Pečeť

140. Koho představuje voják u válečného soudu?

Spravedlivého a mlčenlivého spolusoudce, který všemu pečlivě naslouchá.

141. Čím stvrzuje být spravedlivým a mlčenlivým spolusoudcem?

Prostřednictvím přísahy, kterou musí na před složit.

142. Pokud pokládá za nutné podat k dané události více vysvětlení, na koho se má obrátit?

Na presese*), a to s uctivou prosbou a skromností, který jej nechá sdělit mu vysvětlení prostřednictvím auditora.

143. Co děje u válečného soudu poté, co bylo vše předneseno?

Všichni přísedící odejdou.

144. Proč?

Abyste navržený rozsudek posoudili podle předložených důkazů a výpovědí a všech okolností, porovnali se zákonem, a s jeho kamarádem, s ohledem na [spáchaný] zločin.

145. Jak má tento přednést své mínění presesovi a auditorovi?

Jasnými a nijak dvojznačnými slovy, to poté musí podepsat a otisknout pečeť.

146. Jak se má tento chovat při hlasování prostřednictvím složené slavnostní soudcovské přísahy, aby nesoudil proti svému vědomí a svědomí?

Nesmí se nechat vést žádnou sverepostí, straněním či v tuto chvíli nevhodným soucitem.

*) Preses neboli předsedající je první důstojník u vojenského soudu, ostatní se nazývají přísedící nebo spolusoudci, latinsky asesori.

147. Nemůže-li se se svým kamarádem dohodnout na „ano“ nebo „ne“, co musí připustit?

Že bude přijat hlas staršího.

148. Hodlají-li oba upustit od návrhu auditora, majíce pro to závažný důvod, co mají dělat?

Musí ke svému názoru uvést i své důvody.

149. Pokud se ale tento názor výrazně odchyluje od zákona a preses s auditorem nemohou opětovným poučením a vysvětlením přesvědčit hlasující, co následuje poté?

Hlasování bude uznáno tak, jak je dáno se sdělenými důvody.

150. K čemu dále se ještě zavazuje spolusoudce složenou přísahou?

K mlčenlivosti až do zveřejnění rozsudku.

151. Odchází se od stanného soudu?

Ne.

152. Co děje poté, co byl přečten čin delikventa a k tomu napsané zákony?

Auditor zprostředkuje presesovi votum informativum.*)

*) Votum informativum je podložené mínění auditora v nejpravdivějším smyslu zákona, který určuje tresty za zločin.

153. Co následuje poté, když preses po jeho svědomitém přesvědčování dospěje k závěru?

Vyjeví své mínění tajně vedlejšímu spolusoudci, tento zase dalšímu a tak dále až k auditorovi.

154. Co udělá auditor?

Ten je svěří zpět presesovi.

155. Proč?

Aby se zjistilo, zda byl názor předán správně z jednoho na druhého.

156. Co nato řekne preses?

Kdo jest mého mínění, necht' uchopí poboční zbraň.

157. Co udělají spolusoudci, souhlasí-li s názorem presese?

Důstojníci a poddůstojníci uchopí poboční zbraně, svobodníci a prostí vojíni uchopí bodáky.

158. Když ale jeden nebo více spolusoudců nesouhlasí, co se děje?

Tito poboční zbraň neuchopí.

159. Co má muž dělat, pokud je mu písemným nařízením přikázáno, vystřídat svého kamaráda?

Má si přijít pro všechny rozkazy, příkazy a zprávy.

160. Jak se má tento chovat během jízdy k doručení služebního dopisu?

Nesmí se nikde zastavovat nebo zdržet pod [hrozbou] nejtěžšího trestu.

161. Na co má dávat hlavně pozor při přebírání papírů?

Musí se dobře chránit před vodou.

162. Může něco ztratit?

Nic, pod [hrozbou] nejtěžšího trestu.

163. Jak se má chovat, aby se přitom nic neztratilo a nic nezvlhlo?

Má dopisy nést uschované v suché tornistře nebo nábojové brašně.

164. Má otálet s předáváním dopisů?

Ne, pod [hrozbou] nejtěžšího trestu.

165. Když prostý voják zastupuje pozici svobodníka na ordonanční stanici, co je jeho povinnost?

Udržovat lidi střízlivé a v pořádku a dohlížet na to, že plní své povinnosti.

166. Čím je voják povinen takovému zástupci?

Zcela poslušně mu sloužit.

167. Proč?

Protože jedním ze základních vojenských pravidel je, že ve službě je mladší subordonován staršímu, stejně jako svému nadřízenému.

168. Naproti tomu v případě, kdy okolnosti vyžadují potřebu upřednostnit mladšího před starším, čím je mu povinen?

Nejvyšší poslušností či ochotou.

169. Proč?

Protože tato poslušnost se neřídí jeho hodností, nýbrž službou.

170. Leží-li vojsko v obci, co je povinností níže postaveného, když do ní přijede výše postavený?

Musí se k němu neodkladně odebrat a představit se mu.

171. Co má každý muž za povinnost učinit, přijde-li do obce, kde kvartýruje vojsko, a zdrží se zde déle než 24 hodin?

Musí se poslušně hlásit u výše postaveného.

172. Pokud místní velitel po něm požaduje pověření, co má udělat?

Toto mu bez prodlení předložit.

173. Když na vojáka připadne čelní stráž, jak má na svěřený strážní post nahlížet?

Jako na svátost, a má sám sebe považovat za oko a štít státu.

174. Co musí především vědět a pevně si vštípit?

Že na stráži závisí blaho celé armády, celého sboru, jednotky nebo posádky.

175. Smí čelní stráž opustit svůj post bez vystřídání?

Ne, pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

176. Pokud zapomenou čelní stráž vystřídat, postihneme-li ji nějaká nemoc, jak se má zachovat?

Buď zavolá přímo na posty nebo na vedlejší stráž, která to ohlásí na střídacích postech.

177. Je dovoleno na stráži kouřit nebo se opíjet?

Ne, pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

178. Smí se na čelní stráži kouřit tabák, jíst nebo pít?

Ne, ta musí být nejprve vystřídána.

179. Smí čelní stráž strpět, aby se k ní někdo přiblížil?

Ne.

180. Je jí dovoleno od kohokoli přijmout i to nejmenší?

Od nikoho.

181. Co se má udělat v případě, že jí bude něco přineseno?

Čelní stráž má tomu, kdo věc přinesl, dát na srozuměnou, aby ji nechal položenou na zemi, a smí ji zvednout až po vystřídání.

182. Smí se čelní stráž pustit s někým do hovoru?

Ne.

183. Jak se má zde zachovat?

Odkáže ho na hlavní post.

184. Jak se chová vůči některému z představených?

Tomu podá krátce, stručně a jasně požadovanou odpověď.

185. Smí čelní stráž odložit svou zbraň?

Ne, pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

186. Je dovoleno, aby odevzdala své zbraně třeba i vlastnímu plukovníkovi nebo komukoli jinému?

Ne, pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

187. Může se nechat vystřídat někým beze zbraně?

Ne, nikým [takovým].

188. Smí nastoupit na post bez nábojů, munice nebo dokonce ponechat na zbraní zátku [hlavně] či obal na zámek?

Ne, pokud jí nebylo rozkázáno jinak.

189. Od koho má čelní stráž přijímat rozkazy?

Od nikoho jiného než od velitele stráže.

190. Smí být stráž vystřídána bez závodčího?

Ne.

191. Pokud by ale byl sám svobodník velitelem stráže, jak se zachová?

Musí určit za závodčího důvěryhodného prostého [vojína].

192. Jak má provádět předávání postu?

Velmi důkladně, včetně všech rozkazů a připomenutí.

193. Smí se střídání provádět hlasitě?

Jen tak hlasitě, aby se závodčí a čelní stráž slyšeli.

194. Jak vypadá předání, co se týče postoje?

S rovným postojem bez sklánění hlavy.

195. Jak se má čelní stráž chovat, když se blíží střídající [stráž]?

Musí se postavit na místo, kam byla zavedena, a uvést zbraň do předpisové polohy.

196. Kdy smí nová čelní stráž vstoupit a odejít do oblasti svěřeného postu?

Když se střídaná [stráž] vzdálí na 9 kroků.

197. Jak daleko smí čelní stráž vstoupit a jít ve své oblasti?

Jen v okruhu svého postu a tak, aby mohla dohlédnout na to, co má být nanejvýš střezeno.

198. Smí vycházet za tuto určenou oblast?

Ne.

199. Jak se chová čelní stráž na svém postu v kostele?

Stojí se zbraní u nohy.

200. Poklekává k modlitbě, objeví-li se církevní hodnostář?

Ano.

201. Co má čelní stráž dělat, prochází-li okolo jednotky, procesí, vysoce velebná nebo jinak vysoce postavená [osoba]?

Musí se odebrat na své místo, kam byla zavedena a musí tam provést náležitě vzdání úcty.

202. Na co se má obzvláště dát pozor, co se týče projevení úcty?

Aby čelní stráž vzdávala k poctě [zbraň] při míjení jednotkami, vysoce velebnou či jinak vysoce postavenou [osobou], jimž to náleží.

203. Jak se chovají čelní stráž, které stojí beze zbraně?

Ve vši slušnosti se odeberou na místo, kam byly zavedeny.

204. Když ale stojí čelní stráž na postu, který volá do zbraně, jak se zachová?

Před vysoce velebnou [osobou], před procesím, před jednotkami a před každou vysoce postavenou [osobou] od štábního důstojníka výše má volat do zbraně zvoláním *Gewehr heraus* (*do zbraně!*).

205. Pokud výše postavená [osoba] pokyne nebo nemá-li žádnou poboční zbraň, co je zde čelní stráž povinna učinit?

Nevolat do zbraně.

206. Co je ale přesto povinna učinit, když výše postavená [osoba] od štábního důstojníka výše pokyne a má poboční zbraň?

Musí jí vzdát k poctě [zbraň].

207. Když ale výše postavená [osoba], již stále náleží vzdát k poctě [zbraň], nemá žádnou poboční zbraň?

Má jít na místo, kam byla zavedena a napřimit zbraň.

208. Jak dlouho mají trvat vzdávání pocty?

Jen během dne a tedy od rozednění až do večerky.

209. Jsou čelní strážé povinny vzdávat někomu poctu [stojíce] v poli před nepřítelem?

Nikomu.

210. Na co mají zaměřit veškerou pozornost, [stojí-li] před nepřítelem?

Na účel, za jakým tam stojí.

211. Je jim dovoleno stát čelem jinak, než směrem k nepříteli?

V žádném případě, nýbrž mají stát čelem tak, aby to odpovídalo záměru jejich postavení.

212. Prší-li nebo je-li zvláště špatné počasí, co je čelní strážé povoleno?

Uchýlit se do přístřešku nebo pod střechu, určenou pro tento účel.

213. Na co ale musí dát přitom zaměřit?

Na zdvojnásobení své pozornosti.

214. Jak se má zachovat v případě, prochází-li okolo výše postavená [osoba]?

Má vystoupit se zakrytou zbraní.

215. Kde stojí dvě čelní strážé, jak se mají chovat?

Musí stát jedna proti druhé a nesmí tlačit.

216. Na co se mají při procházení tam a zpět zaměřit?

Mají si počínat tak, aby jim nic nemohlo uniknout z dohledu.

217. Čemu má čelní stráž zabránit ve své blízkosti?

Všem nepravostem, povyku, rámusu, hádkám, rvačkám, potyčkám či střelení, nesmí strpět žádnou hořící dýmku tabáku, oheň nebo nechráněné světlo.

218. Kde především nelze strpět potyčky nebo střelení, kouření tabáku, oheň nebo nekryté světlo?

Na mostě, u sena, slámy, děl, skladů dřeva, u munice.

219. Smí čelní stráž strpět zcela svévolná narušení?

Ne.

220. Co má dělat v případě, když její protivník neuposlechne a projevuje se hlukem či něčím jinak podezřelým?

Má jednotlivé lidi zatknout nebo podle okolností zavolat na hlavní posty.

221. Co má zvláště sledovat hlídka volající do zbraně?

Aby nikoho nepřipustila k zástavě, jí svěřeným statkům nebo ke zbraním.

222. Ani lidi ze strážé?

Ne.

223. Existuje nějaký případ, který umožňuje, aby bylo strážní mužstvo připuštěno ke zbraním?

Ano; když je mu k tomuto nařízena služba.

224. Na co mají hledět čelní stráž, stojící před vchodem do stanu, domu nebo místnosti?

Na příchozí a odchozí.

225. Kdy je nutné zdvojnásobit pozornost?

Když ten, pro koho je stráž postavena, není přítomen.

226. Na co má čelní stráž právo při pozorování příchozích a odchozích?

Ptát se podle okolností, co potřebují.

227. Pokud pojme čelní stráž důvodné podezření vůči příchozímu nebo odchozímu, jak se má zachovat?

Má podezřelého zadržet a ohlásit jej na střídacím [postu].

228. Pokud vypukne požár nebo se stane jiná důležitá událost, co má dělat, když nemůže podat kvůli velké vzdálenosti hlavnímu postu zprávu?

V takovém případě má zamířit vzhůru, vystřelit a podle okolností toto tříkrát opakovat.

229. Všimne-li si čelní stráž u skladu prachu, že je nějaký prach rozsypaný nebo hrozí-li nějaké jiné nebezpečí, co má za povinnost?

Toto okamžitě hlásit.

230. Čemu má čelní stráž zabránit, stojí-li tato na vnějším opevnění?

Aby nikdo nelezl přes palisády nebo mříže.

231. Pokud čelní stráž narazí na valech na podezřelé lidi, zvláště pak na takové, kteří si chtějí opevnění obkreslit, co mají dělat?

Tyto zadržet a zavolat na stráž.

232. Na co mají dávat v noci obzvláště pozor?

Na příkopy a krytou cestu.

233. Jak se mají přitom chovat?

Všechny vyvolat a zadržet.

234. A jak poté, pokud nepřijde žádná odpověď?

Podle okolností, a zejména v blízkosti nepřítelů, na ně bez dalšího vystřelit.

235. Pokud si čelní stráž všimne v noci někoho ve své blízkosti, jak jej vyvolá?

[Se slovy] Halt wer da! (*stůj, kdo tam!*) pozdvihne zbraň a připraví se k natažení [kohoutu].

236. Jak si počíná dále po Halt wer da?

Zeptá se jej, kterého je stavu a co potřebuje, a chová se nanejvýš opatrně, obzvláště v blízkosti nepřítelů.

237. Když najde čelní stráž podezřelého, co udělá?

Dotyčného zatkne a zavolá na posty nebo jej zadržít u sebe až do vystřídání a okamžitě jej předá.

238. Když ale čelní stráž nedostane žádnou odpověď, co má udělat?

Vyjde proti dotyčnému s nataženým kohoutem, poučí jej, že pokud jí neodpoví, zatkne ho, a pokud by chtěl nato utéct, zastřelí jej.

239. Pokud dotyčný podá žádanou odpověď, co udělá?

Zavolá na něj: *Passirt!* (*projdi!*) a nechá ho jít svou cestou.

240. Je-li dotyčný [člověk] podezřelý; nebo zdá-li se být hluchý, němý či dokonce smyslů zbavený; nebo chce-li si snad krátiť chvíli, co je povinna udělat?

Tohoto zatknout a jakmile je to možné, předat na svůj post.

241. Měl-li by ale někdo takový na čelní stráž zaútočit nebo volat na ni tak, že by tím u ní vzbudil velké podezření, obzvláště v blízkosti nepřitele, co udělá pak?

V tomto případě na tohoto bez varování vystřelí.

242. Pokud se na zavolání: *Halt wer da!* ohlásí vizitující důstojník nebo *Ronde*,¹ co má čelní stráž učinit?

Zvolá: *Gewehr heraus!* (*do zbraně!*).

243. Byla-li by to patrola?

Zvolá: *Unteroffizier* nebo *Gefreyter heraus!* (*Poddůstojníku nebo svobodníku vystupte!*)

244. Když ale vzdálenost od postu poddůstojníka neumožňuje zvolat: *ins Gewehr* (*do zbraně*), co učiní čelní stráž?

Chová se jakoby proti sobě měla kohokoli jiného.

245. Pokud je čelní stráž ujištěna odpovědí, co udělá?

Zvolá: *Ronde* nebo *Patrouille vorbey!* (*prochází Ronde nebo patrola!*)

246. Má-li prostý [vojín] přijít jako ohlašovatel něco nahlásit, jak to má provést pod otevřeným nebem?

Se zbraní na rameni.

247. Má-li ohlašovatel písemný raport, kde ho má mít zasunutý?

Pod řemenem nábojové brašny, kterýžto tomu, komu podává hlášení, odevzdá.

248. Co se má udělat v obou případech, po provedení hlášení nebo po odevzdání raportu?

Vzdá k počtě [zbraň], vyčká v tomto postoji rozkazu nadřízeného; poté dá [zbraň] na rámě, udělá půlobrat nebo celý obrat a odejde.

249. Jak se má chovat ohlašovatel ve stanu, v místnosti nebo obecně tam, kde se hlášení neodehrává pod otevřeným nebem?

Vstoupí se zbraní stále v ponosu a se zbraní u nohy podá na místě hlášení.

250. Je-li hlášení dokončeno, co má ohlašovatel udělat?

Uchopí zbraň do ponosu, bez vzdávání pocty udělá vpravo nebo vlevo v bok nebo čelem vpravo vzad! bez uchopení nábojové brašny.

251. Má-li se prostý [vojín] hlásit poddůstojníkovi, jak se přitom chová?

Hlásí se ústně nebo písemně se zbraní na rameni nebo u nohy a nevzdává poctu.

252. Komu přísluší při hlášení vzdávání pocty?

Toliko důstojníkům.

253. Kdy se vzdávání pocty nedělá?

Když důstojník, jemuž je podáváno hlášení, nemá žádnou poboční zbraň.

254. Ve kterých případech mají čelní strážé, vedety² a patroly, stejně jako všechna velitelství a posty, dávat větší pozor a mít zvýšenou ostražitost, než v posádce?

V blízkosti nepřítelů.

255. Jsou-li postaveny na předních postech zdvojené čelní hlídky a vedety, jak si mají počínat, pokud se dostanou do přestřelky?

Nesmí střílet zároveň, nýbrž nabíjí-li jedna, střílí ta, která stojí v pohotovosti.

256. Proč?

Aby se střídavě podporovaly.

257. Provádí se předních postech vzdávání pocty?

Neprovádí.

258. Smí se čelní hlídka na předním postu za špatného počasí postavit pod střešku nebo někam jinam?

V žádném případě, pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

259. Proč?

Protože by jí to bránilo všechno přesně vidět, slyšet a postřehnout.

260. Kdy začínají čelní hlídky, jimž je to poručeno, vyvolávat a jak dlouho vyvolávají?

Od večerky do rozednění.

261. Jak vyvolávají?

Wer da, Patrouille vorbey! (kdo tam, prochází patrola!)

262. Jak často se vyvolává?

Každou čtvrt hodinu.

263. Mají čelní strážé vyvolávat také na valech?

Ano.

264. Jak postupuje vyvolávání?

V řadě, postupně od první k poslední čelní stráží.

265. Co mají dělat vedlejší čelní strážé, které nevyvolávají?

Mají současně skrze ostatní podávat hlášení na hlavní posty.

266. Proč?

Lze tak zjišťovat situaci.

267. Je povoleno svévolné mluvení nebo rozmlouvání s nepřitelem?

Ne.

268. Co se dělá s nepřátelskými parlamentáři*) v přiměřené vzdálenosti?

Tito musí být zadrženi a ohlášeni poddůstojnickému postu.

269. Kdyby byla vzdálenost příliš veliká, co se má dělat tam, kde jsou dvě vedety?

Jedna z nich se musí odebrat s hlášením na hlavní post.

270. Tam kde je ale postavena jen jedna čelní stráž nebo vedeta, jak si má tato počínat?

Zavolá na vedlejší čelní stráž nebo vedetu; tím tyto posty dočasně zpozorní.

271. Co udělá čelní stráž nebo vedeta, která v tomto případě opustí svůj post?

Doprovodí parlamentáře do takové vzdálenosti, která umožňuje přivolat poddůstojnický post.

*) Parlamentář je zdrženlivý, výmluvný, obzvláště spolehlivý důstojník, který je vyslán od nepřítele k nám s ústními návrhy nebo důležitými dopisy.

272. Co se děje poté, co post parlamentáře přijme?

[Stráž] se poté ihned vrátí zaujmout znovu svůj post.

273. Není-li však poblíž žádná čelní stráž nebo vedeta, jak se má zachovat?

Zde v tomto případě nesmí být post opuštěn, nýbrž čelní stráž nebo vedeta má parlamentáře sama zadržet až do vystřídání, pokud se dříve nevyskytne příležitost, jak o tom zpravit poddůstojnický post.

274. Z kolika osob se smí skládat doprovod parlamentáře?

Nejvýše ze tří a jmenovitě: z parlamentáře, jeho průvodce a trubače nebo bubeníka.

275. Pokud by jich přišlo více, co by se mělo udělat?

Tito musí být posláni zpět.

276. Na co je třeba dát si pozor, když přijdou dezertéři od nepřítele?

Pokud jsou dezertéři na koních, musí se sednout a odevzdat své zbraně; pěšák musí naproti tomu pouze složit svou zbraň.

277. Co mají čelní stráže nebo vedety za povinnost učinit, pokud cokoli u nepřítele objeví?

Toto okamžitě a bez prodlení ohlásit.

278. Byla-li by však čelná stráž nebo vedeta nenadále napadena, co má dělat?

Má se za stálého hluku a střelby stahovat zpět.

279. Mají se čelní strážé nebo vedety stahovat zpět k postům přímo?

Ne, nýbrž pokud je to možné, stranou.

280. Proč?

Aby tak posty získaly čas, uvést se do patřičného stavu.

281. Pokud je muž odvelen k salakvardě (*Sauvegarde*),*
co si musí dobře zapamatovat?

Musí myslet na to, že byl určen pouze k ochraně jemu svěřeného postu.

282. Jaké chování vyžadují jeho povinnosti v salakvardě vůči obyvatelstvu?

Prívětivé, úslužné, účastné.

283. Proč?

Protože tím naplňuje jeho důvěru, že jej ochrání před všemi násilnostmi.

284. Čeho si má salakvarda sama u sebe všímat?

Aby si nedovolila nic, co by bylo v rozporu s dobrým pořádkem a jí zadaným úkolem.

*) Salakvarda (*Sauvegarde*) je bezpečnostní nebo ochranná stráž, která je respektována nepřitelem; jinak [též] *Salva Guardia*.

285. Obdrží-li salakvarda rozkaz neopustit svůj post před příchodem nepřítele, co má dělat?

Musí se až do té doby stále, nanejvýš pilně, snažit plnit své povinnosti, s obezřetností očekávat nepřítele a uvítat jej s vojenským vystupováním.

286. Jak se chová představený salakvardy, byť by to byl jen prostý [vojín]?

Při příchodu nepřítele vyjde vstříc veliteli předvoje.

287. Co tam bude dělat?

Ohlásí účel svého postavení, předá ochranný list a vyžádá si doprovod zpět.

288. Má se salakvarda, jakmile to je možné, odebrat zpět ke své jednotce?

Ano.

289. Je někomu dovoleno vzdalovat se během pochodu nebo od velitelství?

Nikdy bez udělení povolení od nadřízeného.

290. A pokud je povolení uděleno, jak se má chovat?

Předá zbraň svému nejbližšímu kamarádovi.

291. Pochoduje-li se v noci na nepřítele nebo ustupuje-li se, smí muž spát?

Ne.

292. Co je také povinen udělat?

Musí zůstat stůj co stůj bdělý.

293. Je muži v takových případech povoleno kouřit dýmku nebo rozdělovat oheň?

Ne, pokud k tomu není uděleno svolení.

294. Když se voják dostane do střetu s nepřítelem, na co si má zvláště vzpomenout?

Na svou čest, na povolání, konat svou povinnost jako dobrý válečník.

295. Co musí dělat pilně ze všech sil?

Srdnatostí předčit, zdolat, porazit nepřítele a celkově konat svou povinnost.

296. Co má za povinnost dělat lehce raněný?

Ihned po ovázání nastoupit znovu na své místo.

297. Smí se muž pod jakoukoli jinou záminkou, kromě utrpeného zranění, svévolně vzdálit z boje?

Ne, pod hrozbou trestu smrti.

298. Co si musí dobře uvědomit?

Musí mít na paměti, že takový zbabělý a zrádný člověk, který by se chtěl z nedovolených důvodů nebo z touhy kořistit vzdálit, bude namísto zabit svým představeným.

299. Jaký osud může očekávat ten, kdo vede bojácné řeči nebo se vzpírá rozkazům?

Bude namísto zabit svým nadřízeným.

300. K čemu má voják povinnost upínat svou plnou pozornost před nepřítelem?

K rozkazům a povelům svých nadřízených.

301. Jak má tyto plnit?

Rychle, rozhodně a co nejlépe.

302. Je mu dovoleno odtrhnout se během rozhodného útoku od muže stojícího před ním a vedle něho?

Ne.

303. Proč ne?

Protože jen jednotná síla jak v malém, tak i ve velkém vítězí.

304. Jak se má chovat v boji zblízka (*Handgemenge*)?*)

V tomto případě patří jeho ucho povelům, instrukcím jeho důstojníků a signálům bubnu.

305. Smí přemýšlet nad rozkazy, které obdržel?

Ne, musí na místě poslechnout

306. Smí se unáhleně a nerozvázně dostat do ráže tak, že by to ohrozilo jeho kamarády?

Ne.

*) Boj zblízka (*Handgemenge*) je vzájemná srážka vojáků, kteří proti sobě bojují v takové vzdálenosti, kdy se mohou sekat, bodat a bít.

307. Proč ne?

Aby na něj samotného a bez podpory nezaútočila nenadále přispěchavší nepřátelská posila.

308. Co musí voják prokazovat kromě důvěry svému důstojníkovi?

Oddanost.

309. Musí být zachování představeného drahé jeho srdci?

Ano.

310. Je povinen jej chránit a bránit?

Ano.

311. Z jakého důvodu?

Aby mu tak usnadnil možnost posoudit záměry nepřítele, a aby mohl proti němu pohnout a vést svou jednotku.

312. Lze si představit nějaký případ, při kterém by bylo dovoleno podřízeným opustit svého nadřízeného?

Ne.

313. Proč ne?

Protože na slávě jednotky by bylo každým takovým pokleskem vypáleno znamení.

314. Stává se nikoli vzácně, že se buď vlastní vinou nebo jakoukoli nepříznivou náhodou, i ty nejlepší jednotky uvedou v nepořádek, jak je třeba počínat si v tomto zvláštním případě?

Právě toto je ten okamžik, kdy se statečnému a vytrvalému oddílu naskýtá příležitost k vyniknutí, když v onom rozhodujícím momentu neztratí naději nebo se vymaní ze zmatku.

315. Co je takový oddíl povinen učinit?

V pořádku a s vytrvalostí postupovat vpřed.

316. Proč?

Protože takto se zápalem pronásledovaného nepřítele, který na to není připraven, rychlou ztečí porazí na hlavu.

317. Jakého cíle tím bude dosaženo?

V nepořádku se nacházející jednotky tím získají čas ke shromáždění, znovu získají ztracené a dobijí si vynikající slávu.

318. Dostane-li se jednotka nenadále do nepořádku, co má každý muž dělat?

Na [signál] nastoupení se okamžitě ralírovat (*Ralliren*).*)

*) Ralírovat se (*Ralliren*) znamená shromáždit se.

319. Má totéž dělat u předvoje nebo na křídlech?

Musí sledovat dané signály bezprostředně pod [hrozbou] nejvyššího trestu.

320. Smí se zacházet špatně se zajatcem?

Ne.

321. Proč ne?

Protože je hanebné a nelidské dokazovat si svou odvalu na bezbranném.

322. Je-li muž zajat, co si má připomínat?

Svou přísahu, kterou se zavázal zůstat věrný svému panovníkovi.

323. Smí vyzradit něco, co bude nepřítelem využito k jeho prospěchu či dobru nebo vstoupit do cizích služeb?

Ne.

324. S čím by měl takový [muž] počítat?

Že jakmile to bude možné, bude postaráno o jeho zaopatření, výstroj a vykoupení [ze zajetí].

325. Co je konečně obecným pravidlem v případech, kdy nadřízený jakékoli šarže padne?

Že jeho místo zaujme ten, kdo následuje v hodnosti či šarži.

326. A i kdyby byl také jen prostým [vojínem], má se také tak stát?

Ano, když před takovým není jmenován nikdo jiný, tento nebo jiný převezme pozici.

POZNÁMKY:

¹ Důstojník, doprovázený několika vojáky, který dohlížel na bdělostí stráží v pevnostech, táborech nebo posádkových místech. Podle toho, kolik je stráží, probíhá první neboli hlavní ronde (*Hauptronde*) do půlnoci, druhá neboli vizitační ronde (*Visitierronde*) po půlnoci. Srov. Meyers Konversationslexikon, Band 13, s. 954, von Roncaglia bis Rönne. Leipzig, 1888.

² Vedeta – předsunutá polní hlídka, zpravidla dvojčlenná. Srov. KOL., Akademický slovník cizích slov. Academia: Praha, 2001, s. 804.

§. 2.

Pro svobodníka.

I.

Otázka. **K**do je prvním nadřízeným [prostého] vojína?

Svobodník.

2. V čem spočívá jeho povinností u korporálostva (*Korporalschaft*)?

V udržování pořádku.

3. Čím je tento dále povinen kaprálovi?

Ve všem mu vyjít vstříc.

4. Zdalipak také na něm leží zastávat místo a služby kaprála, je-li tento nepřítomen?

Ano, se vši pílí.

5. K tomu, aby mohl zastávat službu kaprála, co musí znát?

Především povinnosti prostého muže, [a] dále [povinnosti] kaprála.

6. Co je nejjistějším prostředkem, který přivede podřízené k nejlepšímu plnění povinností?

Příklad přesného dodržování všech předpisů, které jsou mu společné s podřízenými.

7. Které vlastnosti by měl mít svobodník?

Obzvláště dobré a bezúhonné chování, zběhlost ve čtení a psaní, vyčerpávající znalost všech služebních povinností.

8. Co zdobí svobodníka především?

Schopnosti dovedného cvičitele.

9. Když nyní tyto schopnosti získá, co před ním stojí otevřeno?

Cesta k povýšení.

10. Jak dalece se týkají [zásady] chování prostého [vojína] také svobodníka?

Podle okolností, pokud tyto obsahují jeho povinnosti.

11. Jsou pak také všechny vyšší šarže zavázány, dodržovat [zásady] chování, které jsou předepsány prostému [muži]?

Ano, tak dalece, pokud se na ně vztahují.

12. Co musí znát každý nadřízený?

Povinnosti svého podřízeného.

13. Proč?

Aby mohl tu část, která se na něj vztahuje, nejen plnit, nýbrž také být s to nabádat své podřízené k plnění jejich povinností.

14. Jak oslovuje svobodník prostého [vojína]?

Vykáním.

15. Jak vlastně oslovuje svobodník každého vyššího?

Vykáním s přidáním slova Herr, po kterém následuje označení [hodnosti].

16. Jak se má chovat svobodník, zařazený k ordonančnímu postu?

Stejně jako prostý [vojín], který stojí na tomtéž postu jako svobodník.

17. Smí svobodník použít peníze na stravu, které má v ruce, pro své potřeby?

Ne, [pod hrozbou] nejtěžšího trestu.

18. V čem spočívá, co se týče hospodaření s penězi, jeho přednostní povinnost?

V zavedení hospodaření k nejlepšímu [prospěchu] kamarádství.

19. Na co má skutečně pamatovat, co se týče jídla?

Aby se denně nakoupilo a vařilo, kde to je jen možné, maso a zelenina dobré kvality v množství, v jakém dovolují okolnosti.

20. Smí mu nouze dovolit nakoupit a vařit nezdravé jídlo?

Ne.

21. Jak se má starat o lidi, kteří stojí ve službě?

Tak, aby jim bylo řádně přineseno jejich jídlo.

22. Jak se má chovat při výcviku rekrutů?

V doslovném duchu výcvikového předpisu.

23. Co by měl, vedle výuky svých podřízených, ještě dále vědět?

Musí obrátit veškerou svou péči a pozornost na svou mluvu, mravy a způsob života.

24. Proč?

Protože tím dosáhne dokonalé znalosti svých dobrých a špatných sklonů.

25. Co zahrnují zvláštní služby svobodníka?*)

Zavádění čelních stráží, hlášení, doprovázení vysoce důstojných [osob], vodění vězňů a patrolování.

*) Pokud je svobodník nebo prostý [vojín] velitelem detašovaného postu nebo pokud je jeden nebo druhý použit jako poddůstojník, nese zbraň na a mimo frontu po celý čas v pravé ruce.

26. Jak nosí svobodník ve všech těchto případech zbraň?

V pravé ruce.

27. Pokud svobodník při zavádění čelních stráží řadí muže k vystřídání, jak si má počínat?

Postaví muže, který jde na první post, na pravé křídlo, a tak jednoho po druhém do jedné řady.

28. Co musí před odpochodováním obhlédnout?

Musí se přesvědčit, že všichni jsou přítomní, dobře ustrojení a strážliví.

29. Co udělá poté?

Čelem vpravo vzad a odpochoduje.

30. Pokud ale jde o první zavádění, kdo ještě s ním jde?

Svobodník staré stráže, který všem velí.

31. Jak se staví starý svobodník vedle nového tak, že stojí čelem ke svému mužstvu?

Vlevo od tohoto tak, aby po [obratu] čelem vpravo vzad byl po pravé ruce.

32. Jak mají svobodníci napochodovávat, když přichází na střídací post?

Střídající [muži] napochodují vlevo od čelní stráže.

33. Jak se chovají sami svobodníci?

Po napochodování udělá čelem vpravo vzad k postu.

34. Čemu mají zde věnovat péči?

Aby čelní stráží byly předány všechny důležité instrukce a rozkazy.

35. Smí svobodník dopustit, aby někdo, kromě nadřízeného, naslouchal?

Ne.

34. Co se odehrává po předání?

Svobodník nechá [provést] k počtě zbraň, poté na rámě zbraň.

35. Mají uposlechnout [povelu] k počtě zbraň stará a nová čelní stráž, stejně jako muži, kteří patří na ostatní posty?

Ano.

36. Jak se chová střídaná čelní stráž po [povelu] na rámě zbraň, pokud je postem volajícím do zbraně?

Udělá čelem vpravo vzad a odstoupí zpět ke zbraním, složí nebo nasadí zbraň.

37. Jak se dále chová střídaná čelní stráž, která není stráží volající do zbraně, po [povelu] na rámě zbraň?

Projde okolo dozadu na levé křídlo.

38. Co udělají svobodníci, je-li toto všechno provedeno?

Čelem vpravo vzad a odpochodují.

39. Jak se chovají svobodníci tam, kde stojí dvě čelní stráže pospolu?

Dvě střídající čelní stráže nechají nastoupit mezi dvě staré [stráže], a tam kde není dost místa proti sobě tak blízko, aby se vzájemně dostatečně slyšely a mohly [provést] předání.

40. Kam se pak staví svobodník?

Zůstává stát uprostřed mezi oběma [stážemi].

41. Co musí svobodník na každém postu dobře obhlédnout?

Zda je vše v pořádku a neděje se nic podezřelého nebo zda se neobjevují nějaké náznaky dezerce.

42. Když jsou nyní všechny posty vystřídány, jak se chová s svobodník s vystřídánými muži?

Pochoduje s nimi na svůj hlavní post, nechá je nasadit nebo složit zbraně, a podá veliteli postu raport.

43. Tam kde je svobodník sám velitelem postu, jak se má chovat co se týče raportu a hlášení?

Nechá vše, co se událo, nahlásit postu, ke kterému je přidělen.

44. Co má mít na zřeteli při sestavování čelních stráží?

Nesmí opomenout promíchat důvěryhodné s nedůvěryhodnými.

45. O co se také musí postarat?

Aby nedůvěryhodní byli, pokud to jen jde, na očích, a vyjma potřeby ne tam, kde by byla snadná příležitost k dezerci.

46. Je svobodník povinen při opakovaném střídání postarat se o to, aby nedůvěryhodní nebyli stavěni stále na tytéž posty?

Ano, musí jejich posty zhusta měnit tak, jak je to jen možné a dbát, aby byli často nenadále kontrolováni.

47. Jak se vlastně chová svobodník při hlášení?

Podle předpisu pro prostého muže.

48. Pokud je svobodník určen k doprovodu vysoce důstojné [osoby], jak to provádí?

Toto provádí se třemi muži, kteří mají zbraně na ramenech, z nichž dva jsou na po bocích a jeden vzadu, on sám ale doprovází vysoce důstojnou [osobu] vpředu.

49. Co udělá tento doprovod před vchodem do domu nebo stanu nemocného?

Vyčká kněze, odvede ho znovu zpět, a když dává požehnání, poklekne tento [doprovod] k motlitbě.

50. Když svobodník eskortuje*) vězně (*Arrestanten*), jak se má eskorta**) provádět?

Vezme vězně doprostřed, nechá jít jednoho spolehlivého muže vpředu, on sám ale eskortu uzavírá.

51. V kterých místech musí svobodník u takové eskorty zdvojnásobit svou pozornost?

V takových místech, kde by mu vězeň mohl lehce uprchnout.

52. Jaká opatření jsou nutná v noci, když je vězeň ve světnici?

Musí postavit do místnosti čelní stráž, nechat hořet světlo, opatrovat východy, vězně kontrolovat a nenechat jej, aby se mu do ruky dostal nějaký nebezpečný nástroj.

53. Pokud ale chce vězeň jít na záchod, co se má dělat?

Čelní stráž ho tam musí doprovodit.

54. Na co má dbát, když vězeň v noci prodlužuje konání své potřeby?

Musí zdvojnásobit svůj dozor a podle okolností jej sám doprovodit s celou stráží.

*) Eskortováním se nazývá krytí nebo doprovázení.

**) Eskortu, krytí, doprovod.

55. Vzdává vězeňská stráž někomu počtu?

Nikomu.

56. Pokud vede svobodník patrolu, na co musí zaměřit nejvyšší pozornost?

Na to, aby stráže byly bdělé a nic podezřelého mezi nimi nemohlo proniknout.

57. Co má dělat uliční patrola, vychází-li poprvé po večerce?

Vyžene všechny, kdo nejsou ve službě vyjma těch, šikovatelem počínaje, které najde na ulicích a v hostincích.

58. Co má dělat druhá stráž?

Podle okolností má takové zadržet a odvést na hlavní stráž.

59. Jak má řešit rvačky a nepořádky?

Se zdrženlivostí.

60. Má se účastnit pitky kdekoli je příležitost k takovým rvačkám a nepořádkům?

Ne, pod [hrozbou] nejtěžšího trestu.

61. Má propustit zadrženého za peníze nebo odprošení?

Ne, pod [hrozbou] nejtěžšího trestu.

62. Co odpoví patrolující svobodník, pokud je vyvolán [slovy] *Halt wer da!* (*stůj kdo tam!*)?

Odpoví: *P a t r o u i l l e* (*patrola*).

63. A pokud mu čelní stráž odvětí *P a t r o u i l l e v o r b e i l*, co udělá?

Pokračuje svou cestou.

64. Pokud se ale postaví před post volající do zbraně?

Zůstane stát a stráž zavolá: *U n t e r o f f i z i e r* nebo *G r e f r e y t e r h e r a u s* (*poddůstojníku nebo svobodníku vystupte*).

65. Jak dlouho se tam má zdržet?

Dokud mu z postu nepřijde naproti poddůstojník nebo svobodník, který jej s nataženým kohoutem a nahoru namířenou zbraní přivolá: *a v a n c i r t!* (*přístup!*) a vyžádá si od něj heslo slovy *L o s u n g h e r!* (*heslo!*).

66. Je povinen mu sdělit heslo?

Ano.

67. Smí odejít se svou patrolou před sdělením hesla?

Ne, musí být nejprve vypraven.

68. Narazí-li na sebe dvě patrole, co se provádí?

Totéž stejným způsobem, jen s tím rozdílem, že té patrola, která zvolala první, bude sděleno heslo.

69. Jak se chová *Ronde*, co se týče vypravení, narazí-li na patrolu?

Patrola jí sdělí heslo.

70. Čím je ale *Ronde* povinna [vůči] patrolo pro větší bezpečnost?

Polním znamením, což může být písknutí, lusknutí prsty atp.

71. Narazí-li na cizí patrolu, která se nachází pod jiným velením, o níž netuší, zda jsou jí známa polní znamení, co musí udělat pro větší bezpečnost?

Musí před cizí patrolou nejprve sdělit heslo.

72. Jak se má chovat patrola v blízkosti nepřítele?

Nanejvýše zdvihnout svou ostražitost.

73. Na co má povinně zaměřit svou pozornost?

Na všechny houštiny, každý zákryt, všechny boční cesty, kde lze číhat v záloze; a tedy na důkladné prohledání a prozkoumání všech vyvýšenin a proláklín terénu.

74. Jak se má dále chovat v noci?

Nechá jednoho muže přiložit ucho k zemi, aby mohl naslouchat, zda někde není slyšet dusot kopyt nebo hluk povozů.

75. Má-li patrola projít soutěskou (*Défilé*), lesem nebo vesnicí, jak se má chovat?

Má podle své síly nechat napřed provést několik mužů rekognoskování (*rekognoszieren*) do stran a dopředu.*)

*) Rekognoskováním se rozumí prohledat, prozkoumat, propátrat okolí.

76. Proč je nutná tato ostrážitost?

Aby nebyla přepadena ze zálohy.

77. Jakmile svobodník odhalí cokoli nepřátelského nebo jinak důležitého, co má za povinnost učinit?

Má to okamžitě hlásit nadřízenému prostřednictvím důvěryhodného muže.

78. Jak se má tento hlásit při návratu na svůj post?

Kvůli bezpečnosti jako patrola.

79. Pokud se patrola v blízkosti nepřítele octne v ohrožení, je odříznuta, co jí zbývá udělat?

Musí si najít jinou cestu zpět.

80. Byla-li by patrola rozptýlena nebo vržena [směrem] k vlastním postům, co má dělat?

Musí se snažit o tom včas podat zprávu a v pravý čas zahájenou střelbou upoutat pozornost všech postavených stráží.

81. Pokud [svobodník] o něco žádá, něco hlásí, na něco přísahá, někam jde nebo se vrací, je-li dán do arestu nebo je z něj propouštěn, obecně v každém dalším vojenském ohledu, stejně jako při jemu povinném zdravení nadřízeného, jak se má chovat?

Zcela podle předpisů pro prostého muže.

§. 3.

Pro tambora.

I.

O t á z k a. Čím musí být tamboři pro vojáky?

Zdatnými a odhodlanými muži.

2. Jaké musí mít vlastnosti?

Odvahu a statečnost tak, jako jiní dobří vojáci.

3. Co je jejich povinnost?

Vědět, na dodat vojákům odvahu údery bubnu na té straně, kde je možné přivodit nepříteli nejrozhodnější újmu.

4. Jaké musí být jejich chování (*Conduite*) a na čem se musí toto zakládat?

Obzvláště dobré, které spočívá ve střízlivosti a spořádanosti.

5. V jakém zdravotním stavu by měli být?
Ve velmi dobrém, nadto by měli být silní.
6. Proč?
Aby mohli stavbou těla lehce snášet obtížnost svého poslání, aby se na ni mohli v každém případě dokonale spolehnout.
7. S ohledem na vlastnosti, které musí odpovídat jeho poslání, jak si má počínat?
Jako znamenitý muž.
8. Čím je povinen ve věci své hry?
Vykonávat tuto s potřebnou péčí pro dobré provedení.
9. Čemu by se měl především učit?
Předepsaným úderům bubnu podle poučení plukovního tambora (*Regiments-Tambour*).
10. Jak se má tambor chovat, je-li určen k doprovodu parlamentáře nebo vyslán k nepříteli s pověřením?
Jeho chování musí být zdrženlivé.
11. Smí se pustit s nepřítelem do hovoru či do pitky?
Ne, neboť musí zůstat mlčenlivý.
12. Na co by se tedy měl omezit?
Na řádné provedení svého úkolu.

13. Pokud [tambor] o něco žádá, něco hlásí, na něco přísahá, někam jde nebo se vrací, je-li dán do arestu nebo je z něj propouštěn, obecně v každém dalším vojenském ohledu, stejně jako při jemu povinném zdravení nadřízeného, jak se má chovat?
Zcela podle předpisů pro prostého muže.

§. 4.

Pro kaprála.

I.

O t á z k a. **N**a koho se také vztahují [pravidla] chování kaprála?

Na vice-kaprála a také zástupce.

2. Co musí mít kaprál, jenž stojí v čele celého kaprálstva?

Bezúhonné chování (*Conduite*).

3. Co má za povinnost znát a vědět?

Číst a psát, vedle toho zevrubnou znalost služby; také znalost různých [druhů] chování a výcviku.

4. Co je jeho první a nejpřednější povinností?

Udržovat v pořádku své podřízené.

5. Co bude potřebné k tomu, aby uměl udržet své podřízené v pořádku?

Vědět jak si moudrým počínáním zjednat v každém případě respekt.

6. Proč budou od kaprála takové vlastnosti vyžadovány?

Protože se nezřídka přihodí, že v nepřítomnosti důstojníka dostane na povel celou četou.

7. Co je povinen učinit v nepřítomnosti šikovatele (*Feldwebel*), i když není nejstarším?

Zastoupit na jeho místě.

8. Co je proto pro něj nutné znát?

Povinnosti šikovatele v celém rozsahu.

9. Jak se má chovat, pokud bude detašován s oddílem jako velitel?

Tak, že jeho chování naplní očekávání, které lze po právu vyžadovat od muže výše uvedených vlastností.

10. Stačí, aby cvičil rekruty a rozuměl obdrženým rozkazům a uměl je vydávat?

Ne, musí též dohlížet, zda se vše provádí správně a podle předpisu.

11. Na co má dohlížet, když svobodník nebo vybraný prostý [vojín] cvičí rekruty?

Že jim nejsou vštěpovány nesprávné a chybné pojmy.

12. Zač musí sloužit svým podřízeným co se čistoty týče?

Za vzor.

13. Jak se má v takovém případě chovat vůči podřízeným?

Musí hlídat, že tito jsou čistí a řádně ustrojení, jejich zbraně a výstroj udržovány v dobrém stavu a plní všechny povinnosti.

14. Stačí, když chyby svých podřízených nejprve odbude po dobrém?

Ne, je také povinen použít důraz, pokud je dobrota bezvýsledná.

15. Jak má vyjít kaprál svým podřízeným vstříc, aby se vystříhali chyb?

Musí jim ukázat způsob a znalosti, a také prostředky, kterak se lze těmto [chybám] vyhnout.

16. Smí svým podřízeným učiněné chyby předhazovat, nebo chovat vůči nim nějaké nepřátelství, smí je oslovovat Ty! nebo častovat nadávkami, nebo celkově urážlivou řečí, nemístným řvaním, nebo jinak podobným hanebným týráním?

Toho všeho se musí důsledně vyvarovat.

17. Smí muže bít hůlkou bez rozkazu?

Ne, musí se bití zcela zdržet.

18. Pokud si muž vyslouží potrestání, jak se má kaprál chovat?

Musí jej arestovat a přečin dále hlásit.

19. Kdy je kaprálovi dovoleno svévolné bití?

V blízkosti nepřítele, pokud je detašován, smí muže, který narušuje pořádek, udeřit hůlkou, a podle okolností si také počínat tvrději.

20. Jaké tresty má kaprál dovoleny [udělit], je-li detašován?

Nařídít arest v železech nejvýše po dobu 48 hodin.

21. Vyslouží-li si muž tvrdší potrestání, jak si má kaprál počínat?

Musí se obrátit na nejbližší vojenské velitelství (*Militär-Commando*).

22. Smí se kaprál pustit do sporu s opilcem?

Ne, pod [hrozbou] nejpřísnějšího trestu.

23. Co má proto s nějakým takovým udělat?

Má jej nechat vzít do arestu a poslušně hlásit, až tento vystřízliví, aby mohl být pohnán k odpovědnosti.

24. Co je jeho povinností, pokud odhalí na svého podřízeného nedostatek?

Stejně [jako] každý jiný představený tento [nedostatek] vytknout a odstranit.

25. Na co musí brát při takovéto výtce ohled?

Že se neodehrává se zlehčováním před [cizím] člověkem nebo v blízkosti představeného.

26. Má kaprál své chování v tomto případě spojit se zdrženlivostí?

Ano, a má dát stranou veškerou zášť a pohrdání.

27. Proč?

Protože [jinak] tím na sebe přivodí nenávist svých podřízených.

28. Jak má dále přistupovat ke svým podřízeným?

Nespolčovat se s nimi, nehrát ani nepít s nimi, natož si od nich půjčovat peníze.

29. Proč ne?

Protože se tím snižuje jeho vážnost a kazí potřebný respekt.

30. Čím musí být také kaprál ve [svém] základu?

Dobrým vojákem, dobrým a zdatným představeným.

31. Pokud lidé z jeho kaprálstva odcházejí do služby, co je povinen učinit?

Musí obhlédnout, zda je vše na jejich výstroji a výzbroji v patřičném stavu.

32. Co má za povinnost učinit, vracejí-li se ze služby?

Totéž.

33. Odhalil-li by kaprál při návratu svých lidí něco, co by sám o sobě nebyl s to odbýt, jak se má zachovat?

Musí to okamžitě postupně hlásit.

34. Co je kaprál povinen co nejusilovněji zjistit?

Musí se snažit poznat dobré a špatné vlastnosti svých lidí, jejich sklony, odhalit jejich zlozvyky a výstřednosti.

35. K čemu mu slouží tato znalost?

V průběhu doby mu slouží k předcházení nepříjemných následků.

36. V čem mají spočívat jeho pozorování, aby dosáhl této znalosti?

V bedlivosti, která nebudí podezřelou nedůvěru a nevyvolává nevraživost.

37. Pojal-li by kaprál důvodné podezření [proti někomu] kvůli dezerci nebo jinak podobnému nepořádku, co má udělat?

Někoho takového nesmí spustit z očí, také jej neustále pozorovat, avšak bez toho, aby mu projevil nedůvěru.

38. Co je příčinou vzniku podezření kaprála vůči jeho podřízenému?

Když si muž při vypočodování bere s sebou více věcí, než bylo nařízeno, bere si s sebou více než malou výstroj, dělá dlouhy, spolčuje se se zhýralými běhny, ve službě je mrzutý, nebo celkově je zlého vzezření.

39. Když voják byt' v nejmenším reptá proti službě nebo představeným svým kamarádům, nebo pokud stále vede podezřelé řeči, nebo je snad dokonce navádí k dezerci, nebo je-li u něj viděno hodně peněz nebo jiné věci vzbuzující podezření z krádeže, co se má udělat?

Takový [voják] musí být bez prodlení vzat do arestu a poslušně ohlášen.

40. Pokud muž vyhlíží nemocně, jak se má kaprál zachovat?

Má se jej po dobrém dotázat a napomenout jej, aby žádnou nemoc netajil.

41. Shledá-li jej kaprál zdrženlivým k tomu, aby se přiznal, co má učinit?

Má jej ohlásit, aby mohl být prohlédnut a ošetřen podle lékařského zjištění.

42. Jak často mám kaprál podávat šikovateli raport?

Každý den ráno a tak často, udá-li se cokoli důležitého.

43. Co obdrží večer od šikovatele?

Rozkazy.

44. Je-li kaprál určen poštovní ordonanční post, jak se má chovat s ohledem na detašované lidi, kteří k němu čas od času přijdou?

Musí dohlížet, zda jsou dobře ustrojeni a celkově čistí, zda je jejich výzbroj a výstroj v dobrém stavu, nebo zda se jim nedostává dalších náležitostí; konečně zda tito netíhnou k nedbalosti a zda je jinak něco vyřizováno a uspořádáváno.

45. Jaká je nutné označení, aby se zamezilo zdlouhavému hledání?

Takové, aby na domech, kde je poštovní ordonance nakvartýrována, byl vidět věchet slámy.

46. Jsou tedy věchty slámy také jinak využitelné?

Nápodobně na křižovatkách silnic, aby se nesešlo z cesty.

47. Co musí kaprál učinit při střídání ordonančního postu?

Musí se u vrchnosti optat na chování střídaného mužstva a postarat se, aby se s vojáky nepotulovaly žádné zhýralé ženské osoby neboli takzvané poběhlíce.

48. Je-li kaprál na ordonanci u štábního důstojníka nebo generála, jak se musí chovat?

Musí být co nejčistěji upraven, optat se strídané [ordonance], stejně jako u pobočníků, na zvláštní chování, přesně splnit všechna nařízení.

49. Pokud generál nebo štábní důstojník, kterého doprovází, zapřede s někým rozhovor, co má udělat?

Má podstoupit do přiměřené vzdálenosti tak, aby rozhovor nevnímal.

50. Smí kaprál svévolně dovolit jít muži pryč bez předchozího sdělení šikovateli?

Ne, pouze býval-li by [kaprál] detašovaným velitelem.

51. Na co musí brát kaprál ohled, pokud je detašován, a povoluje muži odejít pryč?

Zda je muž důvěryhodný nebo nedůvěryhodný, a obecně se musí řídit podle míry daných okolností.

52. Co musí kaprál pozorovat s ohledem na své kaprálstvo při pochodu obcemi, křovinami nebo lesy?

Musí svůj oddíl udržovat s nejvyšší odpovědností v pořádku a nikdy je [vojáky] nenechat pobíhat od jednoho k druhému.

53. Smí nechat jít lidi jednotlivě ze zástupu nebo z řady pro vodu?

Ne.

54. Proč ne?

Protože lidé, až shromáždí láhve a bude následovat povolení k nabrání vody, k tomuto budou v pořádku odvedeni.

55. Jak se zachová, musí-li nějaký muž vystoupit k vykonání potřeby?

Přidá k němu spolehlivého muže a zadní voj musí (*Arriergarde*) se musí postarat, že se lidé vrátí ke svému oddílu.

56. Když nějaký muž onemocní na pochodu, jak si má kaprál počínat?

Musí jej nechat předat prostřednictvím spolehlivého muže zadnímu voji a u jednoho i druhého si poznamenat jméno a četu setniny, a toto od čtyř k četě ohlásit veliteli kolony.

57. Čím ještě, kromě své psací tabulky, musí být kaprál vybaven?

Řádným hodnostním seznamem, velitelským seznamem, seznamem kaprálstva a seznamem družiny (*Kameradschaft*). *Pozn. překl.: družina, skupina vojáků v kaprálstvu pod dohledem svobodníka.*

58. Kde se nastupuje, a kde se také v táboře udílejí rozkazy?*)

Z formovací linie, ale prohlídka (*Visitirung*) po četách v setninové uličce (*Kompagniegasse*).

59. Kde se toto odehrává v garnizóně?

Jedno i druhé v kasárnách nebo před nimi, před kvartýrem velitele nebo kde bude výslovně určeno.

60. Když kaprál někam jde nebo se vrací, u koho se má hlásit?

U šikovatele, a pokud přichází do štábu, nebo odchází, také u plukovního pobočníka (*Regiments-Adjutant*).

61. Jak se má chovat při prosbě, přísaze, vzdávání pocty, arestu, výslechu, válečného a stanného soudu, výkonu čelní stráže, hlášení a patrolování?

Podle stejných zásad chování jako prostý [muž] a svobodník.

*) Kaprálové nastupují se zbraní v pravé ruce, jednotka může nastoupit s palnými nebo jen s pobočními zbraněmi, totéž platí také pro vicekaprály nebo zástupce.

62. Jak vysoká musí být kaprálská hůlka a jak musí vyhlížet?

Musí být z lískového dřeva a dosahovat až na poslední knoflík kabátu, a nesmí být silnější než kalibr zbraně, smí být buď okovaná nebo opatřená nákoncím.

63. Jak zachází kaprál s hůlkou při setkání s představeným, a sice na místě?

Přenesení hůlku vně k pravému stehnu, ponechá tuto i s řemínkem v přirozeně natažené ruce a zároveň se dotkne levou ruku štítku helmy, čáka nebo granátnické čepice (*Grenadier-Mütze*).

64. Jak se chová během chůze s hůlkou?

Uchopí hůlku celou rukou za ručku a nese ji šikmo před sebou s dolním koncem směrem k zemi, mimo to ji nosí při každém nástupu podle ústrojní normy na knoflíku.

65. Jakou vykonává kaprál službu u setniny?

Drží denní [službu].

66. Kdy podává šikovateli řádný raport?

Po budičku, před vydáváním rozkazů a po večerce.

67. Kdy podává extra raport?

Tak, jak často se něco nového udá během dne nebo noci.

68. Komu budou podávána všechna naléhavá hlášení?

Setníkovi.

69. Pokud bude nějaký muž nemocen, komu ještě to má kaprál hlásit?

Závodčímu, pokud je nějaký určen k doзору.

70. Kdy podává raport praporovému pobočníkovi (*Bataillons-Adjutant*)?

Každý den ráno.

71. Co je jeho povinností při přebírání a předávání rozkazů setníkovi, podobně jako u raportu?

Doprovázet přitom šikovatele.

72. Co má dělat při nástupu?

Vyvolávat své mužstvo podle jmen.

73. Co musí udělat nejdříve, když se jeho mužstvo vrací ze služby?

Toto řádně obhlédnout.

74. Kdy musí dohlédnout, zda jsou všichni přítomni?

Po budíčku a po večerce, a musí to hlásit.

75. Co je hlavní povinností kaprála v blízkosti nepřitele?

Udržovat své lidi co možná nejlépe pohromadě a v pořádku, srdnatě je vést na nepřitele, a pokud stojí výlučně pod jeho velením, vést je moudře.

O zbraní a jejich

součástech.

V otázkách a odpovědích.

I.

O t á z k a. Co je střelná zbraň?

O d p o v ě ě. Je to druh zbraně, se kterou bojuje pěšák proti nepříteli.

2. Z čeho se obecně střelná zbraň skládá?

Z hlavně, na kterou se nasazuje bodák, z pažby, zámku a nabíjáku.

3. Co je hlaveň?

Hlaveň je dutá roura ze železa, která je dole opatřena zápalným otvorem.

4. K čemu je hlaveň?

K zavedení náboje.

5. Je, co se týče železa, úplně stejná?
Ne; dole, kde se vznítá prach, je nejsilnější, aby vydržela účinek prachu.
6. Jak se nazývá nejzazší přední část dutiny hlavně?
Ústí.
7. Jak se nazývá průměr nebo průřez ústí?
Kalibr.
8. Jak se nazývá místo v hlavní mezi kulkou a stěnou?
Volný prostor.
9. Co je zápalný otvor?
Je to okrouhlý otvor vyhotovený v pravé stěně hlavně.
10. K čemu slouží?
K propojení mezi zámkem a prachovou komorou neboli prachovým vakem.
11. Smí se zápalný otvor nějak poškozovat nebo jiným způsobem rozšiřovat?
Ne.
12. Proč ne?
Protože velký zápalný otvor snižuje účinek prachu a kule nemůže doletět daleko.
13. Co je připevněno na přední části hlavně?
Pružina, která drží bodák.

14. Jak se nazývá?
Bodáková pružina.
15. Jak je hlaveň vyhotovena dole?
Má koncový šroub, který tvoří prachový vak.
16. Jak jinak se také nazývá spodní část?
Nárazové dno.
17. Jak má pasovat koncový šroub do hlavně?
Zcela přesně, a sice tak, že jím nemůže projít ani vzduch ani voda.
18. Kolik závitů má koncový šroub?
Šest až osm.
19. Jaký je hlavní účel koncového šroubu s horním otvorem na jeho konci a čepem, který je opatřen dutým závitěm?
Hlavním účelem obou, je pevně spojovat prostřednictvím šroubů hlaveň v pažbě.
20. Jak se nazývá šroub, kterým je hlaveň připevněna shora a kudy prochází?
Nazývá se křížovým šroubem a prochází dřevem pažby a destičkou spouště.
21. Jak se nazývá šroub, který pevně drží čep koncového šroubu v pažbě?
Horní lučkový šroub neboli čtvercový šroub.

22. Čím také je hlaveň dále připevněna k pažbě?

Třemi mosaznými objímkami.

23. Jak se nazývají?

Přední, střední a spodní objímka neboli obecně hlavňové objímky.

24. Které případy mohou být příčinou prasknutí hlaveň?

Nadměrný náboj nebo je-li náboj špatně usazen.

25. Co je pažba?

Pažba je dřevěné tělo, v němž je uložena hlaveň.

26. Jak je hlaveň zhotovena?

Je podélně vydlabána tak, aby do ní pevně pasovala hlaveň a má drážku.

27. Na co se [hlaveň] dělí?

Na předpažbí a pažbu.

28. K čemu slouží předpažbí?

Abyste bylo možno při užívání držet hlaveň, zejména je-li rozpálená.

29. K čemu je pažba?

K přiložení zbraně k lici při míření a výstřelu a k usazení do ramene.

30. Jak vypadá pažba?

Je zakřivená.

31. Proč?

Protože tak oko mířícího může podél hlaveň přes mušku pohodlněji obsáhnout objekt neboli cíl.

32. Jak se nazývá ta část pažby, kde začíná její zakřivení, a kde je uchycen koncový šroub?

Přilícení.

33. Která část pažby se nazývá k r č e k?

Ta, kde mířící při zalícení a střelbě obejmě zbraň pravou rukou.

34. Co se nazývá drážkou?

Dutina v pažbě, do níž se skrývá nabiják.

35. Co je připevněno dole na pažbě proti rozbití o zem neboli obecně k uchování?

Silný kryt z mosazi, který se nazývá botkou pažby.

36. Jak se nazývají dva šrouby, které drží botku pažby?

Dřevěné neboli pažbové šrouby.

Poznámka: K jejich rozlišení se spodní nazývá horizontálním a druhý vertikálním.

37. Co je patrné na pažbě pod zámkem?

Spoušť neboli jazýček s destičkou.

38. Co je spojeno dohromady se spouští?

Lučik neboli ručej.

39. Čím je spoušť neboli jazýček chráněn před nárazem?

Prostřednictvím lučíku z mosazi.

40. Jak se nazývají dva šrouby, které drží lučík na pažbě?

Horní a dolní lučíkový šroub.

41. Co je připevněno na lučíku?

Menší třmínek s jedním šroubem na řemen zbraně.

42. Kolik je na pažbě pružin?

Dvě.

43. Jak se nazývají?

Horní a dolní objímková pružina.

44. K čemu slouží?

K přidržování přední a zadní objímky.

45. Co přidržuje střední objímku, aby nepadala dozadu?

Ve dřevě pažby zhotovený výstupek.

46. Co je na střední objímce?

Menší třmínek s jedním šroubem na řemen zbraně.

47. Čím je přidržována zadní objímka tak, že nepadá dozadu?

Výstupkem ve dřevě pažby.

48. Co je připevněno na horní straně přední objímky?

Záměrné zrnko, které se též nazývá muška nebo komár.

49. K čemu slouží záměrné zrnko?

K míření neboli k odhadnutí přímé záměrné linie

50. Jak se zaměřuje?

Pravé oko mířícího zachytí cíl, který chce trefit, zalícením podél hlavně přes záměrné zrnko.

Poznámka: Přitom je levé oko zavřeno.

51. Co se nachází na spodní části přední objímky?

Trychtýřovité ústí, do kterého se vsune a skryje nabiják.

52. Čím se zabrání vypadnutí nabijáku?

Malou pružinou uvnitř trychtýře.

53. Co je zámek?

Zámek je z více součástí dovedně složené těleso opatřené křesacím kamenem, jehož prostřednictvím vzniká oheň.

54. Jaký hlavní účel má tento oheň?

Vznítit zápalnou látku, to jest prach nasypáný na baterii neboli pánvičce, čímž se skrze propojení zápalným otvorem rozšíří do prachové komory.

55. Jak má být zámek připevněn na pažbu, aby byla pánvička propojena se zápalným otvorem?

Naprosto dokonale.

56. Čím je zámek připevněn k pažbě?
Dvěma šrouby prostřednictvím zámkové desky.
57. Jak se šrouby nazývají?
Horní a dolní zámkový šroub.
58. Jak a kudy vedou tyto šrouby?
Procházejí bočním mosazným plechem z levé strany na pravou.
59. Ze kterých částí se skládá zámek?
Ze zámkové desky, pánvičky, ocílky, ocílkového péra, kohoutu, vrchního šroubu kohoutu, horního a dolního uzávěru, který se nazývá čelistmi kohoutu, dolního zámkového šroubu, ořechu, západky ořechu, a bicího péra.
60. K čemu jsou součásti zámku připevněny?
K zámkové desce.
61. K čemu je baterie neboli zápalná pánvička?
K nasypání prachu.
62. K čemu slouží ocílka?
K uzavření pánvičky a uschování nasypané zápalné látky.
63. K čemu je ocelí pokrytý úchyt na ocílce?
K zažehnutí ohně prostřednictvím kamene.

64. Jak se nazývá šroub, které pevně drží ocílku?
[Vodící] šroub ocílky.
65. Jaký je účel ocílkového péra?
Odtlačit ocílku a dát jí rychlost.
66. K čemu slouží kohout s horním šroubem, horním uzávěrem a spodní destičkou kohoutu, které se nazývají čelistmi kohoutu?
K uchycení křesacího kamene a jeho utažení horním šroubem kohoutu.
67. K čemu dále je horní šroub kohoutu nutný?
K natažení.
68. Čím a jak daleko musí být křesací kámen uchycen?
Olovem až po hranu čelistí.
69. Jak široký musí být kámen?
Tak široký, jako baterie.
70. Smí se při spuštění dotýkat hlavně?
Ne.
71. Jak má dopadnout na baterii?
Ne dále než do její poloviny.
72. Co hlavním účelem dolního šroubu kohoutu?
Drží konec kohoutu a je spojen s ořechem
73. Jaký účinek má bicí péro?
Natahuje a pohání prostřednictvím ořechu kohout.

74. Je ořech spojen s kohoutem a zasahuje k bicímu péru?

Ano, dolním šroubem kohoutu: uvádí do pohybu jak ořech, tak i kohout.

75. Čím je pohyb způsoben?

Ořech má dole dva zářezy, do kterých zasahuje západka ořechu, uváděná do pohybu pérkem západky prostřednictvím spouště.

76. K čemu slouží zářezy v ořechu?

První drží kohout v klidu a druhý v napnuté neboli natažené poloze.

77. S kterou součástí je propojeno pérko západky?

S jazýčkem neboli spouští.

78. Kdy se dá natažený kohout do pohybu?

Když se stiskne jazýček a prostřednictvím pérka uvolní západku.

79. Odkud vzniká černý povlak, který pokrývá součásti zámku?

Kalením v ohni.

80. Jaký je hlavní účel vzniku tohoto povlaku?

Ochránit zámek před rzí.

81. Smí se odírat?

Ne.

82. Smí se zaměňovat dva zámkové šrouby?

Ne, protože horní je delší než spodní.

83. Jak má být přitažen dolní zámkový šroub?

Nesmí být nikdy dotažen natolik silně, aby stiskal kohout.

84. Proč ne?

Protože kohout musí být volný a jeho rychlost se nesmí ztrácet.

85. Co je nabiják?

Je to válcovité těleso z obyčejné oceli.

86. K čemu je nabiják?

K zatlačení a usazení náboje v hlavni.

87. Co se nachází nahoře na nabijáku?

Dutý závit.

88. K čemu je?

Aby se do něj dal našroubovat železný kartáček, vytahovák na kule nebo vytahovák náboje.

89. Jaký tvar má zaoblení nabijáku po horním koncem?

Rozšířený a kónicky vyběhající výstupek.

90. K čemu slouží výstupek?

Aby se do něj po zasunutí zacvakla pružinka umístěná v trychtýřovitěm ústí a držela jej.

91. Co je bodák?

Je to z oceli zhotovená zbraň v délce 18 palců (*pozn. překl.: 1 palec=2,63 cm*) nad ústím [hlavně].*)

92. K čemu tento slouží?

K bodání a vrážení [do těla].

93. Jaký má bodák tvar?

Po obou stranách má vyvýšená žebra a vpředu je opatřen špicí.

*) Váha celé pěchotní zbraně činí 8 liber 6 lotů [4585 g]. Kulka odpovídající kalibru má 1 1/2 lotu [26,3 g]. Potřebné [množství] prachu k nabití činí 2 1/2 kventlíku [10,94 g]. Celková délka zbraně s bodákem je 6 3/8 stopy [1935,5 mm].
Pozn. překl.: 1 libra=560 g; 1 lot=17,5 g; 1 kventlík=4,375 g; 1 stopa=316 mm.

M o u d r é

p o č í n á n í

při

tirailleurování neboli harcování,

od prostého [muže] po poddůstojníka včetně

I.

O t á z k a. Kdo jsou harcovníci neboli tirailleuři?

Jednotliví vojáci, bojující rozptýleně proti nepříteli.

2. Odkud se berou?

Ze semknutých útvarů, které se rozpouštějí.

3. Co je hlavním cílem jejich rozmístění?

Držet nepřítele na vzdálenost od hlavního útvaru.

4. Je jejich úkolem bojovat pouze proti jednotlivým harcovníkům nepřítele?

Ne; musí bojovat také proti sevřeným útvarům či oddílům.

5. Proč?

Aby ulehčili vlastnímu útoku či ztížili útok nepřátelský.

6. Jak se mají harcovníci chovat při postupu vlastního hlavního útvaru?

Musí zatlačit nepřátelské harcovníky.

7. Proč?

Aby tak odhalili jejich postavení, oklamali jejich pozornost a ohrozili jejich boky.

8. Čeho tím bude docíleno?

Bude tím připraven a ulehčen skutečný útok hlavního útvaru.

9. Co mají harcovníci za povinnost při stahování k hlavnímu útvaru?

Zadržovat nepřátelské harcovníky, aby tak ustupující hlavní útvar mohl nerušeně pokračovat v pohybu a získat čas.

10. Jak se mají harcovníci chovat při pochodu hlavního útvaru v koloně?

Prostřednictvím cotoirování*) mají zajišťovat boky kolony proti nepřátelským harcovníkům.

11. Pokud se harcovník ocitne sám, co je často jeho úkolem, co musí mít kromě slepé poslušnosti?

Schopnost rozhodnout se, statečnost, zručnost v zacházení se zbraní, tělesnou obratnost, neohroženost, vytrvalost, smělost, lstivost a sebedůvěru.

12. V čem spočívá zručnost harcovníka?

V [umění] uzmout protivníkovi všechny výhody, vystavit jej chytrostí do nevýhody, nikdy nadarmo nevystřelit, nebo před ním skrýt slabinu a nebýt mu nápomocen.

13. Co musí být harcovníkovi především vštípeno?

Aby jako harcíř odvyknul v řadě a zástupu předepsané disciplíně.

14. Co se rozumí pod předpisovou disciplínou?

Vzpřímený postoj, stejné [provádění] cviků, držení zbraně, odměřené pohyby a pečlivé vyrovnání.

*) Cotoirováním (*Cotoiren*) se nazývá jít někomu po boku, provázet jej; nebo [též jít podél něj.

15. Jak je mu přitom dovoleno počínat si?
Nést zbraň libovolně a jak je mu to nejpohodlnější.
16. Proč?
Aby mohl provést každý pohyb volně, lehce a co nejrychleji.
17. Co je potřeba ke správnému použití zbraně?
Znát a umět dobře odhadnout vzdálenosti na jaké nese.
18. Jaké vzdálenosti pro míření stanovuje Výcvikový řád, má-li se [cíl] zasáhnout?
150, 200 a 300 kroků. *Pozn. překl.: 1 krok=2 stopy=0,632 m.*
19. Kam má harcovník mířit protivníkovi na 150 kroků?
Na stehna.
20. Kam má zacílit na 200 až 250 kroků?
Na prsa.
21. Jak má zaměřit nepřítele na vzdálenost 300 kroků?
Na hlavu.
22. Jak si má harcovník počínat, činí-li vzdálenost více než 300 kroků?
Musí mířit nad hlavu.

23. Je dostačující, umí-li harcovník řádně nabíjet zbraň pouze ve stoje na místě?
Ne; musí si osvojit dovednost nabíjet ji v sedě, v kleče, v podřepu, za chůze nebo v běhu.
24. Jak se nabíjí v běhu nebo chůzi?
Muž uchopí patronu, odkousne ji, na okamžik zůstane stát, dokud nenasype, pokračuje v pohybu a nabíjí.
25. Co musí harcovník umět kromě správného zacházení se zbraní?
Běhat, skákat přes příkopy, lézt přes ploty atp.
26. Na jaké objekty, ležící mezi ním a nepřítelem, musí [zaměřit] svou pozornost?
Na takové objekty, které mu mohou poskytnout bezpečí, a nepříтели způsobit škodu, pokud jich využije.
27. Které objekty to obecně jsou?
Náspy, malé vyvýšeniny, stromy, křoviny, ploty, příkopy, strže, hráze, zdi, hraniční sloupy, hnojiště, meze, nebo hluboké brázdy, jednotlivé domy atd.
28. Jak se mají všechny tyto objekty využívat?
Ve stoje, v sedě, v kleče nebo v podřepu.
29. Jak si má počínat na zcela rovné zemi?
Libovolně.

30. Co má přitom přesto sledovat?

Aby při nabíjení klečel, nebo se pohyboval vpřed a do stran.

31. Proč?

Aby nepříteli neskýtal klidný cíl.

32. Jak má využívat šikmých brázd?

Aby se jakž takž krytý přiblížil k nepříteli.

33. Jsou-li ale brázdy napříč, tedy paralelně*) s nepřítelem, jak si má počínat?

Má spěchat z jedné brázdy do druhé, aby nestál dlouho volně v nepřátelské palbě.

34. Smí vystoupit na kopec, aby zasáhl nepřítele?

Ne; musí se přiblížit za vrcholkem tak daleko, aby mohl svého protivníka zaměřit přes mušku a sám nebyl úplně vidět.

35. Jak se má chovat v údolích s ohledem na lemuující výšiny?

Předeevším musí usilovat o získání těchto výšin.

36. Jak si počíná v lese?

Skáče od jednoho stromu k druhému tak, aby se v zákrytu mohl přiblížit k protivníkovi.

37. Smí střílet bez ustání na nepřítele stojícího, stejně jako on sám, za stromem se silným kmenem?

Ne; střílí na něj řídce a snaží se zasáhnout třetího nebo čtvrtého harcovníka, který se k němu může nekrytý přibližovat.

38. Jak se má harcovník chovat u jednotlivých domů, dvorů, kaplí, zdí a plotů, pokud jsou tyto dobře obsazeny nepřátelskými harcovníci?

Nesmí jít proti nim přímo, nýbrž se musí snažit obejít je a vpadnout jim do zad.

39. Mají tyto poznatky sloužit rovněž při ústupu, stejně jako při útoku?

Ano; musí však stále hledět na vlastní ochranu k nevýhodě pro nepřítele.

40. Pokud je harcovník pronásledován jedním [nepřítelem], jak si počíná?

Nechá přijít protivníka na bezpečnou vzdálenost, vystřelí a stáhne se.

41. Co harcovník udělá, je-li pronásledován více [protivníky]?

Vystřelí na nejbližšího, rychle vyhledá úkryt, počká na dalšího, a vyše proti němu jistou ránu.

*) Paralelně s nepřítelem značí to, co probíhá téměř ve stejné vzdálenosti od jeho postavení.

42. Má harcovník, který má vlastnosti pravého vojáka, důvod obávat se jednoho, dvou nebo i tří jezdců?

Ne; pokud má k tomu sebevědomí, zná zbraně a využívá objektů, které mu slouží k ochraně.

43. Proč nemá harcovník důvod obávat se jezdce?

Protože mu k ochraně slouží všechny objekty nabízené přírodou, proti kterým není jezdec schopen bojovat; obecně je výhodou harcovníka vrozená plachost koně.

44. Kterou stranu si má harcovník vybírat při boji s jezdcem?

Vždy levou stranu, chce-li [jezdec] zaútočit šavlí nebo pistolí.

45. Proč?

Protože jezdec nemůže doleva pohodlně seknout šavlí ani řádně střílet z pistole.

46. Co se má snažit způsobit harcovník koni?

Bodné rány bajonetem do boku koně.

47. Je třeba obávat se nejistých výstřelu jezdce z pistole?

Díky nejistotě, která má většinou za následek zneklidnění koně, téměř nestojí za zmínku.

48. Když harcovník zahájí samostatně boj proti jezdeckvu; smí držet bajonet proti jezdcu tak, aby zasáhl koně do prsou?

Ne; síla koně, kterou bajonet nemůže zadržet, by jej srazila k zemi.

49. Jak si má také harcovník počínat proti najíždějícímu jezdcu?

Běží osamocenému jezdcu vstříc, udeří koně do nozder a pokouší se dostat na levou stranu koně, aby mu odsud zasadil rány bajonetem do břicha.

50. Na co musí harcovník při podobném boji pamatovat?

Aby poranil bodákem více koně, než jezdce.

51. K čemu si má ušetřit ránu [v pušce]?

Pro případ nouze a okamžik nejjistějšího účinku.

52. Jak si má počínat harcovník v otevřeném poli proti dvěma jezdcům, kteří mu jdou po těle?

Má se ihned zaměřit na prvního, dostat se na levou stranu, a probodnout koně, nebo mu alespoň zasadit ránu do hlavy.

53. K čemu si v tomto případě šetří harcovník ránu [v pušce]?

Na druhého jezdce, se kterým si v boji lehce poradí.

54. Má se harcovník obávat jezdeckta v členitém neboli kupérovaném terénu?

Ne.

55. Jak se zachová ve stejném případě proti jednomu, více nebo celé koloně jezdců?

Skočí na stranu a vyhledá úkryt, kam se jezdec nikdy neodváží.

56. Jak postupují harcovníci v rojnici, kterou vytvořili proti nepříteli?

Zdvojeným krokem (*Doublirschritt*), s připomínkou, že během postupu vpřed jsou lidé v první řadě roztaženi doleva a doprava takovým způsobem, aby muži vzadu mohli přijít postavit na zhruba šest kroků doprava vedle mužů vepředu.

57. Čeho se musí harcovník vyvarovat během postupu vpřed při formování rojnice?

Vší nucenosti, vší odměřenosti; sám má zde považovat vzdálenost 6 kroků jen jako příklad, a má se nasměrovat pouze podle charakteru terénu, a využít veškeré objekty, které jej kryjí.

58. Jak si počínají v rojnici poddůstojníci?

Nastoupí doprava a doleva na křídla, a do středu.

59. Na kolik kroků jsou harcovníci vzdáleni od hlavního tělesa?

Přibližně na 300 kroků.

60. Co následuje za rojnici neboli řetězem (*Chaine, Kette*) v uzavřeném pořádku po 80 až 100 krocích?

Harcovníci, rozvinutí po vedle sebe stojících četách.

61. K čemu slouží tyto čtyři?

K rychlejší podpoře rozvinutí. Podle toho se nazývají podpůrnými četami a velí jim nadporučíci.

62. Jak daleko za podpůrnými četami se nachází záloha, a kdo jim velí?

Záloha je 100 kroků za podpůrnými četami, a velí jí setníci jejich jednotlivých setnin.

63. Z čeho se skládá záloha?

Ze dvou čet každého divizionu.

64. Jak si mají počínat harcovníci v rojnici vůči sobě?

Vždy dva a dva musí na sebe dávat pozor, tedy vždy každý pár, který před rozvinutím tvořil rotu (*tj. dva muži za sebou v uzavřeném tvaru – pozp. překl.*).

65. V čem spočívá jejich pozornost?

V tom, že si během boje poskytují nutnou pomoc a podporu, a že jeden nevystřelí dříve, než je druhý téměř hotov s nabíjením.

66. Kdyby se však jeden nebo druhý harcovník musel vzdálat kvůli zranění, nebo by byl zastřelen, co udělá jeho kamarád?

Přidá se k vedlejšímu páru a postupuje společně s ním.

67. Je harcovníkovi dovoleno využít objektů, služících mu k ochraně a ležících několik kroků před ním?

Ano; i když kvůli tomu musí vystoupit ze směru rojnice.

68. Když se ale takový výhodný bod nachází za ním, může jej bez obav použít?

Ano; protože nezáleží na tom, zda se harcovník nachází několik kroků vepředu nebo vzadu.

69. Smí harcovník opustit své místo v rojnici dříve, než je vystřídán jiným, jenž zaujme jeho pozici?

Dříve ne, dokud není vystřídán.

70. Co udělá harcovník po vystřídání?

Co nejrychleji se odebere na místo, kde se shromažďuje jeho oddíl.

71. Je harcovník povinen ve všech těchto případech co nejpřesněji a nejrychleji plnit rozkazy svých důstojníků a poddůstojníků?

Ano; po hrozbou trestu smrti podle prvního válečného článku.

72. Jaký trest může očekávat harcovník, jenž nedbalý své povinnosti se bez rozkazu vzdálí z rojnice?

Bez ohledů trest smrti.

73. Smí poddůstojníci nacházející se v rojnici strojově stát ve svých postaveních nebo při tom, co mají za povinnost?

Ne; musí být neustále činní, a pohybovat se tam, kde je jejich přítomnost vyžadována.

74. V čem spočívají další povinnosti poddůstojníka v harcovnické rojnici?

Ve vybírání nejvýhodnějších bodů pro jeho lidi.

75. Na co musí poddůstojníci dávat obzvláště pozor?

Na pohyby nepřítele, na jeho pravděpodobné záměry, a musí rychle provádět protiopatření.

76. Pokud nepřátelští harcovníci opustí své posty, nebo se stáhnou doleva nebo doprava, co mají poddůstojníci udělat?

Jeden poddůstojník musí zpozorovanou skutečnost oznámit ostatním, s harcovníky před sebou nebo vedle sebe získat terén, a mezitím chránit křídelnými četami boky před každým vzdálenějším ohrožením.

77. Co musí dělat poddůstojníci, kteří se nacházejí u rozvinutých křídelních harcovnických čet, aby nepřátelským harcovníkům ztížili možnost obchvatu?

Musí zůstat s křídly poněkud vzadu, a vytvořit ven vyhnutý půlměsíc.

78. Strílí poddůstojníci při nějaké příležitosti?

Ne; vyjma své vlastní obrany.

79. Má každý harcovník za povinnost, a tím více důstojník, znát bubnové signály, a bez prodlení plnit to, co je nařízeno podle jejich významu?

Ano; bez jakékoli omluvy.

80. Kolikero bubnových signálů je u harcovníků?

Osmero.

81. Jak se nazývají?

1. řádný krok (*der ordinaire Schritt*), 2. signál k zastavení (*der Raststreich*), 3. nástup nebo-li apel (*der Ruf oder Apell*), 4. budíček nebo večerka (*die Tagwache oder Reweil*), 5. obranný signál (*der Schanzstreich*), 6. dvojitý pochod (*der Doublirmarsch*), 7. ústupový signál (*der Retraitstreich*), a 8. shromažďovací signál (*der Vergatterungsstreich*).

82. Jaký signál je ještě nutný, aby jej harcovník znal?

Útočný signál (*der Sturmstreich*).

83. K čemu slouží bubnové signály?

Namísto povelů, které v rozptýleném bitovním pořádku nemohou být slyšet.

84. Co znamená [signál] řádný krok, pokud jej bubnují všichni bubeníci hlavního útvaru?

Že hlavní útvar postupuje vpřed.

85. Mají také harcovníci postupovat vpřed?

Ano; jakmile je signál opakován bubeníky záložních čet.

86. Proč bubeníci záložních čet signál opakují?

To dává jistotu, že předsunuté jednotky signál uslyší.

87. Může být rojnice harcovníků využita k pronásledování nepřítele, pokud za ní nepostupuje hlavní útvar, záložní nebo podpůrné čety?

Ne; také se nesmí nechat zlákat k žádnému nevhodnému pronásledování ustupujících nepřátelských harcovníků.

88. Jak daleko musí být rojnice vždy vzdálena od hlavního útvaru?

Přibližně 300 kroků vpředu.

89. V jakých vzdálenostech následují rojnici záložní a podpůrné čety?

Záložní čety na zhruba 200 a podpůrné čety na zhruba 100 kroků.

90. Pokud se při postupu daným terénem v něm nacházejí jezera, rybníky, močály atd., jak si rojnice počíná?

Tato část se prostě nechá být a harcovníci se rozdělí doprava a doleva.

91. Pokud se rojnice přiblíží k napříč běžícímu příkopu, kde se nacházejí nepřátelští střelci, který je tak znamením, že tudy musí projít, jak je třeba si počínat?

Tato [rojnice] musí na vzdálenost 100 až 150 kroků prudce zaútočit a nepřítele vyhnat.

92. Co se má dělat u malých vodních toků, které se musí přebrodit na různých místech, vyznačených ustupujícím nepřítelem?

Musí být překročeny tou částí rojnice, v jejímž směru leží, beze [snahy] dostat se k mostům nebo lávkám, které nepřítel beztak musí opustit, je-li obcházen.

93. Jak musí překračovat most nebo lávku oddíl harcovníků, jehož se přechod týká?

V plném běhu.

94. Je možné stále stejně nahodilé rozdělování harcovníků v členité neboli kupírované krajině?

Ne; podle charakteru krajiny je často nutné větší dělení nebo užší slučování.

95. Když se v krajině nacházejí roviny nebo otevřené úseky, co mají harcovníci dělat?

Tyto rychle překonat, nenechat se zatáhnout do zbytečné přestřelky, a vyhledat taková místa, kde by byli kryti, aby mohli nepříteli způsobit citelné škody.

96. Byli-li by ohroženi na takovémto otevřeném úseku ohroženi jezdeckem, jak by si měli počínat?

Překonat tyto rovné prostory v hloučcích (*Klumpfen*) nebo masách, a přiblížit ke svým zálohám nebo nejbližším výhodným místům jako jsou lesy, soutěsky atd.

97. Smí se v takové krajině vzdálit harcovníci od hlavního útvaru na více než 300 kroků?

Ne; protože je zde potřeba velké opatrnosti, aby nedošlo k nepřátelskému přepadu ze zálohy.

98. Jak se mají obsazovat ne zcela hájitelné nepřitelem obsazené body jako soutěsky, živé ploty, příkopy a malé křoviny?

Část harcovníků se shromáždí k náporu; nebo budou nepřátelští harcovníci vytlačeni s pomocí podpurných čet.

99. Smí harcovníci opustit kopce a častěji dominantní body,*) ze kterých lze podpořit útok nebo krýt ústup?

Ne bez rozkazu, nebo ne dříve dokud by se nenabídnula jiná výhoda.

100. Jak je třeba počínat si v údolích?

Musí se neustále útočit na výšiny využitelné k výpadu nebo tyto bránit.

101. Proč?

Protože jsou-li tyto získány, žádný nepřátelský harcovník se nemůže déle v údolí zdržovat.

102. Jak se harcovníci chovají v roklích, úvozech a soutěskách?

Tyto se musí, je-li nepřítel nablízku, co možná nejvíce obejít a je třeba se jim vyhnout; projít má jimi jen nepatrná část harcovníků.

103. Jak se musí provádět útok v hustých lesích nebo houštinách?

Se vši opatrností; protože lze na nepřítele narazit v takové vzdálenosti, odkud může vyslat jistou ránu.

*) Dominantní výšiny: jsou vyvýšené body, ze kterých lze vše vidět a pozorovat.

104. Co je k této opatrnosti zapotřebí?

Aby před rojnici bylo vysláno několik harcovníků vzdálených od sebe 30 až 40 kroků, kteří se opatrně proplíží vpřed a odhalí nepřátelskou rojnici nebo postavení.

105. Mají se harcovníci v lese, je-li nepřátelská rojnice obejita nebo rozbita, aventýrovat*) a vydat vpřed bez spojení?

Ne; protože by mohli být sami obejiti.

106. Jak si mají počínat harcovníci v lese, najdou-li otevřená místa?

Tato musí obejít.

107. Na jakou část mají harcovníci jít především při útoku na les?

Na špice lesa; protože to jsou zpravidla nejslabší body.

108. Narazí-li harcovníci v lese na záseky, co mají dělat?

Pokusí se o ně zepředu jen s malou rojnici harcovníků, dokud je velitel neprozkoumá a nerozkáže další.

109. Když se útok zdaří a ostatní harcovníci si toho všimnou, co udělají?

Vpadnou přímo do záseku a vrhnou se na tu stranu, kde probíhá útok a roztáhnou se.

*) Aventýrovat: vzdálit se nazdařbůh vpřed.

110. Co mají dělat poddůstojníci při útoku, v případě že narazí semknutý nepřátelský hlavní útvar?

Mají to ihned hlásit veliteli odloučeného oddílu, a když je nepřítel vzdálen ještě na šestset až osmset kroků, zůstat s harcovníky stát, vyčkat dalších rozkazů.

111. Jak je třeba počínat si při útoku na vesnici?

Předsunuté jednotky se poněáhu pokusí v roztroušeném bitevním pořádku přiblížit ze všech stran k vesnici a získat nejbližší plochy, zahrady nebo výšiny.

112. Co jsou v tomto případě poddůstojníci povinni oznámit veliteli zálohy?

Který z přístupů do vesnice lze nejsnadněji obsadit, a jakým způsobem a v jaké síle je rozmístěn nepřítel.

113. Pokud nechá velitel bubnovat útočný signál, co udělají harcovníci?

S rozhodností vyrazí vpřed, se vši obezřetností využijí na všech stranách terén před vesnicí, znepokojující nepřitele poplachem a hustou střelbou.

114. Jak daleko smí harcovníci po úspěšném útoku nepřitele v tomto případě pronásledovat?

Ne dále, než k nejzazším hranicím a plotům vesnice.

115. Na co si musí dávat poddůstojníci a harcovníci dobrý pozor, mají-li útočit na vesnici, která leží vedle nějaké výšiny a zpravidla má za sebou roklinu nebo defilé?*)

Dopředu se nyní vyše jistý počet harcovníků, aby zjistili sílu nepřitele a mohli o tom podat raport veliteli.

116. Co znamená signál k zastavení?

Že hlavní útvar zastavil a s ním mají zastavit i harcovníci.

117. Pokud je bubnován poplach neboli apel, co to znamená?

Že vyrazilo nepřátelské jezdeckvo.

118. Co nato udělají harcovníci?

Dají se v počtu dvou tří nebo čtyř párů co nejrychleji dohromady, utvoří hloučky, a sklopí bodáky.

119. Kam přijde poddůstojník?

Postaví se doprostřed hloučku a vede jej.

*) [Defilé] je úzká cesta, po níž táhnou jednotky. Defilovat znamená táhnout s jednotkami po úzké cestě.

120. Co znamená budíček nebo večerka?

Že hlavní útvar vypochoďovává doprava, a harcovníci s podporami a zálohami s ním mají utvořit jednu řadu, aby kryli levé křídlo kolony, dokud nebude následovat signál k zastavení.

121. Na co mají dohlížet poddůstojníci na křídlech rojnice?

Že harcovníci zůstávají na stejné úrovni s kolonou a spíše jsou v předstihu.

122. Na co dbají poddůstojníci nacházející se ve středu?

Že se mezi harcovníky neobjevují žádné velké mezery a postup rojnice je plynulý.

123. Protože v řadě během pochodu nemohou být harcovníci během nabíjení kryti za nimi stojícími muži, jak si mají při střelbě počínat?

Každý muž musí, když střílí, vystoupit z řady, a harcovníci si musí, stejně jako na místě, po párech sekundovat.

124. Co znamená obranný signál?

Že hlavní útvar vypochoďovává doleva, a harcovníci s podporami a zálohami s ním mají utvořit jednu řadu.

Pozn.: Ostatní činnosti stejně jako u vypochoďování doprava.

125. Co znamená dvojitý pochod?

Že fronta hlavního útvaru se má vyklidit, a zálohy a podpurné čety se mají co nejrychleji stáhnout na obě jeho křídla.

126. Co mají harcovníci dělat nyní?

V plném běhu vyklidí frontu bez nejmenšího ohledu na pořádek, stáhnout se těsně doprava a doleva ke křídům, proběhnou mezerami svých záloh, a [i] když by to nebylo nařizeno, shromáždí se za frontou, vytvoří v každém případě kvůli postupu nepřátelského jezdeckta třetí řadu, která by rovněž musela rychle nařizena.

127. Ve kterých případech dochází k vyklizení fronty, a kdy na to musí být harcovník připraven?

Může k tomu dojít na místě, při postupu vpřed i za ústupu.

128. Kdyby byli nepřátelští harcovníci salvami fronty donuceni k ústupu a harcovníci zformováni na křídlech, co by měli dělat, zazněl-li by [signál] k pochodu?

Tak by se museli znovu rozvinout [a] na 300 kroků od fronty znovu vytvořit rojnici, aby mohli pronásledovat nepřítel.

Pozn.: Za nimi následují zálohy a podpory.

129. Co znamená ústupový signál?

Že má začít ustupovat celý útvar; nebo jen harcovníci, byli-li by zatlačováni.

130. Nastane-li ústup hlavního útvaru, jak a v jakém pořádku se mají harcovníci stahovat?

Muži, náležející do první řady detašovaných čet, se stáhnou, poté co nabili své zbraně, v přímé linii na deset až patnáct kroků zpět k praporu, otočí se čelem k nepříteli, a očekávají v tomto postavení druhou řadu, která mezitím pokračovala ve střelbě.

131. Co dělá druhá řada, poté co vystřelila?

Muži z ní se stáhnou mezerami mezi muži svých rot zpět, během pochodu nazpět nabíjí, a postaví se proti nepříteli, rovněž na deset až patnáct kroků za první řadu, na ochranu svých kamarádů.

132. Na co mají během tohoto ústupu dbát poddůstojníci?

Že je tento střídavý pohyb prováděn v nejprísnějším pořádku, a že každý muž během ústupu nabíjí svou zbraň.

133. Jak daleko vyčkává hlavní útvar na přiblížení harcovníků při všeobecném ústupu, a jak daleko se poté stahuje?

Vyčkává dokud nejsou harcovníci na 100 kroků od fronty, poté se hlavní útvar stahuje o 100 kroků zpět a zaujme postavení.

134. Na jakou vzdálenost očekávají podpůrné čtyři přiblížení rojnice?

Na zhruba čtyřicet až padesát kroků; poté se stahují zpět a znovu zaujímají postavení po dalších 20 až 30 krocích.

135. Jak si počínají zálohy vůči podpůrným četám, co se týče přiblížení?

Stejně jako podpůrné čtyři vůči rojnici.

136. Proč dochází k těmto vzájemným rozmístěním?

Protože jedno druhému může poskytnout podporu, hrozí-li nebezpečí.

137. Bubnuje se při ústupu?

Nikdy; aby nedošlo k žádnému mylnému výkladu.

138. Platí vysvětlení, daná pro postup vpřed, také pro ústup?

Ano; zvláště v členité krajině.

139. Na co je třeba dbát při ústupu přes příkopy nebo přebroditelné toky?

Tyto musí být harcovníky na březích vytrvale bráněny.

140. Když harcovníci na ústupu překročí mosty přes příkopy nebo přes potoky, na co mají dbát?

Že je zahradí a poničí, aby nepříteli ztížili následný postup.

141. Pokud má ústup dále pokračovat, jak si mají harcovníci počínat, proto aby se sjednotili nebo zhoufovali u mostu nebo lávky?

Musí se nato postavit se zataženými křídly ve tvaru půlměsíce před most, a z křídel se stáhnout dozadu; přitom musí šarže dohlížet na nejpřísnější pořádek.

142. Pokud by nastal případ, kdy by byl během ústupu bubnován dvojitý pochod, a harcovníci s podporami a zálohami by se tedy nacházeli na křídlech hlavního útvaru, co by měli harcovníci dělat, když by znovu zazněl signál k ústupu, opakovaný detašovanými bubeníky?

Stahovali by se buď rozdělení na křídlech nebo v paralelním směru s hlavním útvarem zpět, mezitím by se během ústupu snažili navázat spojení, a jako obvykle vytvořit rojnici.

143. Kdyby mělo dojít ke zvláštnímu případu ve volném otevřeném terénu, kdy by naši harcovníci byli nepřátelskými zdoláni a obráćeni k ústupu, nebo kdyby nepřítel hodlal podniknout vážný útok na pozice hlavního útvaru, jak by si měli harcovníci počínat na zaznivší signál k ústupu?

Sledovat stejný pořádek, jako při všeobecném ústupu, a celý předvoj by se měl stahovat jen na jistou vzdálenost k praporu, poté ale v každém případě k jeho křídlu, pokud mezitím dvojitým pochodem spěšně nevyklidil frontu.

144. Co znamená shromažďovací signál?

Že se má celý předvoj včetně harcovníků neprodleně shromáždit u svého hlavního útvaru.

145. K čemu obecně slouží shromažďovací signál?

Ke shromáždění každé rozptýlené jednotky u její zástavy nebo velitele.

Krátké pojednání

pro poddůstojníky.

S ohledem na

přední stráž a patrolování v blízkosti

nepřítele.

O předních strážích.

I.

Otázka. Jaký účel mají přední stráž (Vorposten)?

Odpověď. Dvojnásobné zabezpečení jednotek, před nimiž jsou rozestaveny, a pozorování nepřítele.

2. Jak musí být rozestaveny?

Tak, aby jim nemohl uniknout žádný pohyb, natož přiblížení nepřítele.

3. Co je jejich hlavní povinností při přiblížení nepřítele?

Nepřítele co možná nejdéle zadržovat, jelikož hlavní útvar (před nímž stojí) potřebuje čas k uvedení do stavu [přípravenosti].

4. Jak se nazývají nejvzdálenější posty?

Tyto se nazývají vedety (*Vedetten*), jsou to samostatné nebo zdvojené čelní stráž, a vyvádějí se z blízko za nimi stojících polních stráž (Feldwachen).

5. Co stojí za polními strážemi?

Záchytné a podpůrné posty (*Aufnahms- und Unterstützungs-Posten*).

6. Jak mají být vedety rozestaveny, aby mohl pozorovat nepřítele?

Na takových místech, ze kterých mohou dobře přehlédnout před nimi se rozkládající krajinu a z nepřátelské strany směřující přístupy, a co možná tam, kde stojí v zákrytu.

7. Jak daleko vpředu mohou stát vedety od svých polních stráž?

Na 100, nejvýše 200 kroků a musí mít s polní stráž jistou komunikaci neboli spojení.

8. Čeho má piketa neboli polní stráž (*Piquet oder Feldwache*) dbát, přichází-li na post?

Musí si od střídané [stráže] nechat předat vše, co se událo, a toto zapsat na psací tabulku, a dále se optat na všechny cesty a přístupy, nepřátelské posty stojící naproti, a navázat vlastní spojení s posty nalevo a napravo.

9. Je-li polní stráž neboli piketa vyslána za temné noci do neznámé krajiny a má převzít post, kde ještě nikdo nestál, jak si má přitom počínat?

V tomto případě musí velitel držet své mužstvo se zbraněmi v rukou pohromadě, zdvojnásobit ostražitost, nerozdělavat oheň a nedělat hluk, rozmístit okolo sebe vícero čelních stráží, a poté za rozbřesku ihned zařídit nutná [opatření].

10. Smí mít všechny polní stráže oheň?

Ty, které stojí velmi blízko nepříteli a mohly by být lehce přepadeny, nesmí mít v noci žádný oheň.

11. Jak si mají počínat ostatní, které oheň v noci mají?

Oheň musí být v nějaké prohlubni nebo jinak, tam, kde je to možné, zakrytý objekty, a mužstvo u něj nesmí ležet, nýbrž být vzdáleno tak, aby jím nebylo osvětleno, dále se může jít jen částečně několik ohrát, zatímco největší část je připravena k přijetí nepřítel.

12. Jak musí být rozestaveny polní stráže?

Na krytých místech, jako za vyvýšeninami, v prohlubních, za zemními hrázemi nebo za houštinami, nebo na kraji křoví, za kapličkou atd. atd., a musí mít volný týl.

13. Jakým způsobem jsou rozestaveny vedety při formování celého předsunutého řetězu stráží (*Vorposten-Kette*)?

Tak, že jedna vedeta vidí druhou; na nebezpečných místech a v členité krajině musí být rozestaveny zdvojené vedety.

14. Pokud se ale vedety nevidí a musí být rozestaveny členité, lesnaté krajině, jak se mají chovat?

Nemohou-li se vedety vidět, patrolují (*patrouilliren*) proti sobě; zatímco jeden muž zůstává na postu, vydá se druhý k vedle stojící vedetě, pročež za takovýchto okolností musí být rozestaveny zdvojené vedety.

15. Jakým zvláštním způsobem musí být ještě udržováno spojení řetězu předsunutých hlídek?

Neustálým patrolováním, především však v noci a na rozbřesku, obzvláště pak ale za husté mlhy.

16. Čemu se touto opatrností zamezí?

Že nic neproklouzne nepozorovaně mezi posty a neunikne jejich pozornosti.

17. Co je povinností vedet?

Ostražitost; musí vše sledovat, a každou změnu, nepřátelský pohyb a jinak důležité události ihned hlásit.

18. Jak si mají vedety počínat, postupuje-li proti nim nepřítel?

Okamžitě jak spatří skutečný postup nepřítele, zavolají na svou polní stráž a stahují se k ní, v případě potřeby za stálé střelby a hluku.

19. Jak si mají počínat polní stráž při nepřátelském útoku?

Postaví se nepřátelským patrolám a využijí k obraně postu všechny výhodné objekty; pouze tehdy, byly-li by zcela přesvědčeny, že proti nim jde příliš silná jednotka a více než jedna patrola, stáhnou se tyto ke křídům svého záchytného postu.

20. Jak si mají přítom počínat?

Příchod nepřítele musí být okamžitě ohlášen na důstojnický post (*Offiziers-Posten*) spolehlivým prostým [vojínem] nebo svobodníkem, poté se mají polní stráž stáhnou za neustálé střelby co možná nejvíce ke křídům svého záchytného postu, a využít všech objektů, které skýtají jisté bezpečí a lze jich využít k delší obraně.

21. Kdyby ale nejzazší post dostal rozkaz bránit se do posledního muže, smí jej [muž], je-li zdolán, opustit?

Ne; musí být hrdý na tuto důvěru a dát tak slavné smrti přednost před životem, protože v opačném případě by se jej najisto týkal bez dalšího hanebný trest smrti.

22. Na co především musí dávat vedety a polní stráž pozor?

Aby nebyly odříznuty a zničeny nepřítelem.

23. Jak se tomu náležitě zamezí?

Když se patrolováním udržuje spojení s ostatními posty a tam, kde je to možné, se v noci zaměňují místa držena ve dne, dále tam, kde je to nutné, se rozestavuje vícero nočních postů a mezipostů.

24. Kdo má za povinnost je prostrídávat?

Velitel polní stráž a zejména záchytný post, k němuž polní stráž náleží.

25. Kterak lze zamezit odříznutí postů při postupu vpřed nebo na ústupu?

Je třeba snažit se zůstat s vedlejšími posty co možná nejvíce na stejné úrovni (v jedné linii nebo stejném směru).

26. Jaký by mohl vyvstat zádrhel, kdyby se na to nedal pozor?

Pokud je předsunutí vůči vedlejším postům příliš veliké, vyvstává [nebezpečí] napadení z boků nebo z týla a zajetí; je-li však vůči vedlejším postům příliš hluboké zatažení, jsou tyto vystaveny stejnému nebezpečí.

27. Smí přední stráž spát?

Během noci pod [hrozbou] trestu smrti ne, a také během dne smí [spát] jen polovina, a ta musí mít zbraně u sebe, druhá polovina však musí být během dne bdělá.

O patrolování.

I.

Otázka. Co je patrola (*Patrouille*)?

Odpověď. Pohybující se bezpečnostní stráž, která je podle okolností vysílána blízko či daleko.

2. Proč se vysílají patroly?

Aby se získaly zprávy o nepříteli, vypátrala síla jednotlivých postavení, nebo aby se snížila ostražitost jeho vlastních stráží a zabránilo tomu, že by nepřítel proniknul mezi našimi vlastními strážemi nepozorován.

3. Jak se obvykle nazývají patroly, které se vysílají [za účelem] získání zpráv o nepříteli?

Takové se nazývají obchůzkové patroly (*Streiff-Patrouillen*) a často se vysílají na větší vzdálenosti.

4. Jak se nazývají patroly, které se vysílají k prozkoumání jednotlivých postů?

Tyto se nazývají průzkumné patroly (*Schleich-Patrouillen*) a sestávají z velmi málo, často jen ze 2–3 mužů, ostatní jsou obvykle

[nazývány] bezpečnostními patrolami (*Sicherheits-Patrouillen*).

5. Jak musí být sestavena patrola, vyslaná proti nepříteli, aby bez překážek a co možná nejvíce nepozorovaně dosáhla svého cíle?

Nesmí být příliš početná, tím méně, že jejím úkolem je nepouštět se do žádného boje, musí se ale skládat z dobrých a spolehlivých lidí.

6. Jaké jsou podstatné vlastnosti velitele patroly (*Patrouillen-Führer*)?

Chytrost, lstivost, odhodlanost a obratnost, kterými co možná nejvíce dosáhne svého záměru, bez toho, aby byl objeven nepřítelem.

7. Co je také povinností patroly?

Přiblížit se k nepříteli tak, aby jej bylo možné pozorovat vlastníma očima.

8. Jakou pomoc má velitel patroly při svém poslání využívat?

Musí si vypomoci dobrými průvodci, znalci cest a chytrým jednáním s místními lidmi, a pokusit se dosáhnout svého cíle.

9. Jaké pozornosti má velitel patroly dbát vůči svým průvodcům, zvláště je-li značně vzdálen od svého hlavního útvaru?

Musí se vždy ptát na vícero cest a míst a poté většinou zkoumáním odhalit, co vůbec není třeba znát, a z podstatného při takové příležitosti učinit poznatky.

10. Má velitel patroly při ústupu s sebou brát na další místo své průvodce, má-li důvod připravovat se k ústupu?

Je vhodné, aby se poté, když zjistí místo, kam chce jít, a už nemůže zabloudit, choval, jako by chtěl odbočit na jinou cestu, a poslal průvodce zpět, protože by se stejným způsobem, patroloval-li by v okolí také nepřítel, vystavoval z jeho strany přinejmenším pronásledování.

11. Pokud se patrola přiblíží téměř až k nepříteli, a není možné pokračovat vpřed s celým mužstvem bez vlastního odkrytí, co má dělat?

Velitel patroly se proplíží s jedním nebo dvěma spolehlivými muži dopředu, obhlédne to, k čemu dostal příkaz, a ponechá zbývající mužstvo vzadu v zákrytu ke svému návratu.

12. Kdyby ale patrola sama nemohla nepřítele upozorovat, co má dělat?

Musí se snažit získat spolehlivé zprávy od lidí z obcí poblíž nepřítele.

13. Pokud by si velitel patroly nebyl jistý upřímností místních lidí, co má při opatrování zpráv dělat?

Musí tyto lidi oklamat falešnými otázkami, a laskavým jednáním, podplácením a příslibem pozdější odměny, podle okolností také naléháním a hrozbami usilovat o dosažení svého záměru, také v tomto případě získat o téže věci více zpráv.

14. Jak jinak chytře si musí vůči těmto [lidem] počínat?

Nesmí nikdy prozradit svůj záměr, ani se pustit do řeči, která by mohla prozradit sílu a pohyby jeho armády, nebo postavení jeho postu.

15. Jak si má počínat patrola vyslaná proti nepříteli, aby nebyla napadena z boků a z týla?

Musí pečlivě prozkoumat okolí na svých křídlech.

16. V jaké míře smí pokračovat v cestě obchůzková patrola?

Tak daleko, pokud si sama zabezpečí svá křídla.

17. Co má také patrola v tomto ohledu za povinnost využít ke své bezpečnosti?

Musí postupovat velmi tiše a obezřetně, a v členité krajině vysílat malé postranní patroly.

18. Jak si má patrola počínat v lesích a křovinách?

V lesích a houštinách musí nechat napřed pochodovat dva muže, na každé straně jednoho, a také jednoho v týlu, ti ale musí [patrolu] stále vidět, a s těmi, které obklopují a chrání, zůstat ve spojení.

19. Jak se má velitel patroly přibližovat k vesnici, úvozu, lesu [a] především k soutěsce?

Musí dopředu vyslat jednotlivé, rozhodné, spolehlivé muže, nechat vyvést lidi z jednotlivých domů, tyto prohledat, a poté opatrně pokračovat vpřed.

20. Na co hlavně mají dbát muži, kteří jsou jednotlivě vysíláni před patrolu?

Aby posuovali obezřetně a jeden druhého nikdy neztráceli z očí.

21. Na co musí dbát patrola v blízkosti nepřítele s ohledem na svůj ústup?

Při ústupu se vydá tam, kde je to možné, jinou cestou, zbytečně se nezastavuje, aby nebyla odříznuta, a již v předstihu promýšlí svůj ústup [tak], aby v každém případě dokázala nepřítele setřást.

22. Na co také musí velitel patroly myslet, když přechází přes řeku nebo jiný úzký průsmyk?

Zda jsou vedle mostu také jiné lávky nebo brody, a kde se nacházejí; nebo zda se dá úzký průsmyk v horách obejít.

23. Má se patrola, která je odříznuta, aby získala zprávy o nepříteli, nechat zastrašit nějakým nepřátelským oddílem, na který narazí?

Ne; musí se skrýt, nechat nepřítele projít a pokračovat v cestě; poté budiž, aby pochopila, že se musí vyhnout zajetí.

24. Na co má dbát velitel patroly, aby v noci a zejména v lese rozpoznal své vyslané lidi?

Musí určit jasné znamení, podle kterého může při návratu rozeznat své vyslané lidi, jako: písknutí, tlesknutí rukama, klepání na strom atd. atd., a toto se nazývá válečný pokřik (*Feldgeschrei*).

25. Na jaké vedlejší okolnosti musí kromě toho [zaměřit] svou pozornost, především kvůli své bezpečnosti?

Musí si všimnout štěkotu psů, otevřené nebo uhasínající ohně, na křik nebo lomoz na silnici atd. atd., a pokusit se odhalit jejich příčinu.

26. Co má dělat z opatrnosti, zejména za velmi temné noci?

Má často zastavovat, přikládat ucho k zemi, aby z dunění zjistil, co proti němu směřuje, toto prozkoumal, a poté se mohl podle toho zachovat.

27. Čeho má velitel patroly dbát s ohledem na podání hlášení (*Rapport-Erstattung*)?

Musí ve svém hlášení zřetelně uvést a rozlišit, co skutečně viděl, a co jen slyšel.

28. Pokud má velitel patroly během cesty ihned získat poznatek o něčem důležitém, co má udělat?

Tento krátce zaznamenat na papír a ihned s ním poslat zpět 1 nebo 2 spolehlivé muže.

29. Když má v každém případě chytit několik nepřátel, jak si má přitom počínat?

Musí porovnat jejich výpovědi s výpověďmi místních lidí, poté je využít ke svému cíli, a hned jak je to možné odeslat zajatce zpět svému veliteli.

30. Smí se patrola záměrně pustit do boje, aby získala zajatce?

Nikdy bez výslovného rozkazu, poté budiž, aby narazila na nepřátelskou patrolu a její vítězství bylo dopředu jisté.

31. Pokud velitel patroly narazí na nepřátelskou patrolu, a tato při jejím zpozorování začne utíkat zpět, smí jí začít bez dalšího následovat?

Ne! musí obzvláště v členitém terénu postupovat s obezřetností, protože by jinak mohl rychlým ústupem dopředu vyslaných mužů nepřítel padnout do léčky.

32. Smí se patrola bezdůvodně zastavovat a ohlížet se na své pohodlí?

Ne; tato musí s odepřením veškerého pohodlí splnit svůj úkol a poté se co možná nejrychleji usilovně stáhnout zpět.

33. Smí velitel patroly vstupovat se svým mužstvem do domů?

V žádném případě ne, protože by se tím vystavovali zajetí.

34. Je vhodné, aby si během občůzkové patroly dovolil vydírání?

Ne; to je nejpřísněji zakázáno a popuzuje obyvatele proti patrole, která z odplaty dostane falešné zprávy, nebo patrolu rovnou přihrají do rukou nepříteli.

35. Na co má konečně dbát patrola, která byla odeslána ke krytí křídel nebo boků při pochodech kolon (*Collonen-Märsche*)?

Velitel patroly nesmí kolony nikdy ztratit z očí, pochodovat v přiměřené vzdálenosti 200, 500 až 1000 kroků, pro vlastní bezpečí vysílat do stran a dopředu několik flankérů neboli harcovníků (*Flanquen oder Plenkler*) na 100 až 150 kroků, a tyto [kolony] obezřetně, ale ne ustrašeně sledovat.

36. Když pak ale odhalí něco nepřátelského, nebo od místních lidí získá poznatek o něčem podobném, co je jeho povinnost?

Toto nechat ihned ohlásit veliteli kolony a zdvojnásobit svou pozornost.

37. Pokud by ale byly patroly, vyslané ke krytí pochodu, napadeny, jak se musí zachovat?

Musí se statečně bránit, aby koloně dopřály co možná nejvíce času uvést se do obranného stavu (*Vertheidigungs-Stand*), a pokud by musely ustoupit, stahovat se ke křídům.

38. Proč se mají ustupující předsunuté jednotky vždy stahovat ke křídům svých záchytných postů?

Aby tím jednotkám, od nichž očekávají podporu, nebránili včas přivítat nepřítel hustou střelbou.